

ANNYEDONGHASEYO?

안녕하세요 한국

COREA DEL SUD, DE TRADICIÓ A
MODERNITAT

Autor: Samjoko

COREA DEL SUD, DE TRADICIÓ A MODERNITAT

대한민국

고마워 엄마

아는 길도 물어 가라

*Fins i tot si coneixes el camí,
pregunta.*

Proverbi coreà

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	6
1. ELS INICIS DE LA HISTÒRIA I LA CULTURA DE LA SOCIETAT SUDCOREANA	8
1.1. LA FORMACIÓ DELS REGNATS DE GOJOSEON I JIN.....	8
REGNE DE GOJOSEON	8
ESTAT DE JIN	9
1.2. TRES REGNES DE COREA	10
1.3. PERÍODE DINÀSTIC UNITARI	11
GORYEYO (918-1392).....	11
JOSEON (1392-1897).....	12
1.4. GRAN IMPERI COREÀ	13
1.5. COREA SOTA EL DOMINI JAPONÈS.....	14
2. COREA DEL SUD COM A PAÍS, EL MIRACLE DEL RIU HAN	15
2.1. EL MIRACLE DEL RIU HAN, L'ORIGEN POLÍTIC	15
2.2. EL MIRACLE DEL RIU HAN, GRANS PILARS DEL DESENVOLUPAMENT COREÀ.....	19
2.3. LA RELACIÓ ENTRE LES EMPRESES I L'ESTAT	20
2.4. L'ENSENYAMENT EN EL MIRACLE DEL RIU HAN.....	21
3. HANGUL	22
3.1. ORIGEN	22
HYANGCHAL.....	23
KUGYŎL	23
IDU	24
3.2. FORMA.....	26
PARAULES	26
FRASES.....	27
FORMALITAT	28
4. L'EDUCACIÓ A COREA DEL SUD.....	29
4.1. SISTEMA EDUCATIU.....	30
4.2. SUNEUNG	31
4.3. HAGWON.....	32

5. ONA HALLYU	32
5.1. EL PRINCIPI.....	32
5.2. L'EVOLUCIÓ DEL K-POP.....	34
5.3. L'EVOLUCIÓ DELS K-DRAMES.....	35
6. L'ONA HALLYU A ESPANYA.....	35
CONCLUSIONS	36
FONTS DE CONSULTA I DOCUMENTACIÓ	38
BIBLIOGRAFIA.....	38
WEBGRAFIA.....	38
PÀGINES WEB.....	38
TESIS ELECTRÒNIQUES.....	41
IMATGES.....	42
ANNEX 1: LÍNIA HISTÒRICA	44
1.1. ELS INICIS DE LA HISTÒRIA I LA CULTURA DE LA SOCIETAT SUR-COREANA.....	44
1.2. COREA DEL SUD COM A PAÍS, EL MIRACLE DEL RIU HAN.....	46
ANNEX 2: ENTREVISTES	48
2.1. ENTREVISTA A RUT	48
2.2. ENTREVISTA A UN PSIQUIATRA	51
ANNEX 3: ENQUESTES	57
3.1. ENQUESTA EN CATALÀ.....	57
3.2. ENQUESTA EN CASTELLÀ.....	68

INTRODUCCIÓ

Qui no ha sentit parlar de Samsung, Fila o Hyundai?

Tots ells tenen una cosa en comú, Corea del Sud. Aquest petit país, situat en la península de Corea, a l'est del continent asiàtic i més conegut internacionalment pels conflictes ocasionats pel seu veí, Corea del Nord, amb qui fa frontera; no és solament el país d'origen de diverses de les més potents empreses de la tecnologia actual, sinó que al igual que tots els altres països té una història pròpia, un sistema educatiu molt destacable i, com a fet distintiu, un mètode d'escriptura nascut des de zero.

Llavors, com va fer Corea del Sud, un petit país, per a sortir de la decadència després d'una guerra, i arribar a ser un dels estats més desenvolupats de món en tot just mig segle? Aquesta qüestió és la que jo m'he proposat exposar al llarg d'aquest treball; de manera que, analitzant diversos àmbits, he tractat de presentar un reflex realista i comprensible de tota la seva cultura i societat. Per a poder aconseguir el meu objectiu m'he focalitzat en quatre grans blocs. Aquests, han estat decidits partint de la idea de buscar els esdeveniments més destacables al llarg de la història sud-coreana.

Primerament he decidit començar amb una explicació de la història de Corea, començant per la creació del primer regne fins a arribar a la divisió de la península. Per a això he esmentat els diferents regnats i dinasties que hi ha hagut i, així mateix, una breu explicació de l'annexió que va sofrir Corea per part del Japó.

A continuació, he passat a explicar el destacat Miracle del riu Han, el gran creixement econòmic que va experimentar Corea del Sud en un curt període de temps. Atès que la influència i les decisions que van prendre els diferents presidents van ser crucials en el creixement, he descrit els diversos governadors juntament amb els fets més destacables durant els seus mandats. He afegit també, una explicació de les empreses que van sorgir i com aquestes van ajudar a no sols mantenir l'economia, sinó també a millorar l'educació de la població.

Una de les característiques culturals més cridaneres de Corea és, com ja vaig esmentar anteriorment, que el seu sistema d'escriptura, anomenat hangul, es va crear des de zero. Aquest fet ha cridat l'atenció de diversos experts durant anys i és precisament per això que un altre dels apartats que he cregut important ha estat aquest. En ell, exposo la seva creació i una breu explicació sobre com poden formar-se, tant les paraules com les frases; i a més, una explicació de les diverses formalitats

en la parla, una mostra de respecte necessari i ben inculcat entre la gent al llarg dels anys.

Per a finalitzar, com a quart punt he volgut explicar el seu sistema educatiu, el qual malgrat tenir uns dels millors resultats del món, moltes vegades es cobra un preu massa car, tant per als estudiants com per a les famílies.

El moment d'exposar la motivació pròpia per a triar un tema per a fer aquest treball, et porta necessàriament a pensar per què el vas triar. En el meu cas, no em va fer falta pensar molt sobre aquest, ja que des de feia bastant temps sabia cap a quina direcció volia enfocar-ho. El motiu d'això és, que des de fa anys m'ha agradat Corea del Sud, em sembla un país fascinant, i amb un encant propi. Allí conviu la tradició amb la innovació, la modernitat amb la cultura, l'ordre amb l'art...

Així que vaig decidir aprofitar l'oportunitat que em donava aquest treball per a poder ampliar el meu coneixement sobre una cultura sorprenent i explorar aspectes d'un país que clarament està destacant a nivell mundial.

그래서 제 연구가 흥미로운 이유는¹.

¹ Traducció: Així dons, espero que us resulti interessant el meu treball.

1. ELS INICIS DE LA HISTÒRIA I LA CULTURA DE LA SOCIETAT SUDCOREANA

1.1. LA FORMACIÓ DELS REGNATS DE GOJOSEON I JIN

REGNE DE GOJOSEON

La història de Corea es remunta a milers d'anys, i el primer regne en els registres històrics es diu Gojoseon. Situat al nord de la península i a Manxúria, va governar a la segona meitat del primer mil·lenni abans de Crist. Gojoseon posseïa la cultura més avançada a la península de Corea en aquell moment i va ser un marcador important en la progressió cap als estats més centralitzats de períodes posteriors.

Per explicar l'origen d'aquest regnat existeix una llegenda anomenada Mite de Dangun. Segons aquesta, Dangun és el llegendari fundador de Corea. Si bé hi ha variacions entre els diferents textos i tradicions orals, el relat més popular és el registre escrit del mite fundador en el *Samguk Yusa*², un recull de llegendes i històries del segle XIII. Segons la llegenda, el Senyor del Cel Hwanin, va tenir un fill, Hwanung, qui va baixar del cel i va tenir un fill amb una óssa que ell mateix havia transformat en una dona. Anys més tard aquest fill anomenat Dangun es convertiria en el fundador i primer líder de Gojoseon.

Fig.1. Pintura on es representa el mite de Dangun.

Mentre que la història de Dangun és considerada un mite, es creu que és una síntesi d'una sèrie d'esdeveniments històrics relacionats amb la fundació de Gojoseon. Hi ha diverses teories sobre l'origen d'aquest mite, una de les més destacades diu que aquest es basa en la integració de dues tribus diferents, una invasora de l'Edat de Bronze, que adorava el cel i una altra neolítica nativa, que adorava als óssos. Encara que es diu que Gojoseon ser fundat al voltant de l'any 2333 aC, basant-se en les descripcions de *Samguk Yusa* entre d'altres, Gojoseon es troba per primera vegada en els registres històrics contemporanis de principis del segle VII aC, situat al voltant de la badia de Bohai i comerciant amb Qi de la Xina. Els registres d'aquesta època

² *Samguk Yusa* (삼국유사), o *Memorabilia dels Tres Regnes*, és una col·lecció de llegendes, contes populars i relats històrics relacionats amb els Tres Regnes de Corea (Goguryeo, Baekje i Silla), així com amb altres períodes i estats, ja siguin anteriors, simultanis o posteriors al període dels Tres Regnes. El *Samguk Yusa* es centra en diversos contes populars, llegendes i biografies de la història coreana primerenca. Moltes de les llegendes fundadores dels diversos regnes en la història de Corea estan registrades en el llibre.

esmenten l'hostilitat entre l'estat feudal al nord de la Xina i el regne confederat de Gojoseon, aquesta confrontació va conduir a la decadència i a l'eventual caiguda del regne, descrita en els registres de Yan com arrogant i cruel. Però, contràriament, l'antic regne també apareix com una pròspera civilització de l'Edat del Bronze, amb una estructura social complexa, que incloïa una classe de guerrers a cavall que van contribuir al desenvolupament de Gojoseon, particularment a l'expansió cap al nord.

Al voltant de l'any 300 aC, Gojoseon, ja anomenat estat, va perdre un important territori occidental després d'una guerra amb l'estat de Yan, (això indica que Gojoseon ja era prou gran com per lliurar una guerra contra Yan i sobreviure a la pèrdua de 800 quilòmetres de territori). Es creu que a causa d'aquesta pèrdua de territori Gojoseon va ressituar la seva capital a la regió de Pyongyang.

Temps més tard, a l'any 195 aC, el rei Jun va nomenar a un refugiat de Yan, Wi Man, per protegir la frontera amb la Xina. Wi Man més tard es va rebel·lar i va usurpar el tron de Gojoseon. El rei Jun sense poder fer res, va fugir a Jin, al sud de la península de Corea.

Al 108 aC, la dinastia Han va derrotar a Wi Man Joseon després d'una guerra originada per un engany de la mateixa Han, i va instal·lar quatre comandàncies al nord de la península de Corea. Tres de les quals van caure o es van retirar cap a l'oest en unes poques dècades, però la comandància de Lelang va romandre com un centre d'intercanvi cultural i econòmic amb successives dinasties xineses durant quatre segles, fins que va ser conquerida per Goguryeo en 313 dC.

ESTAT DE JIN

Al voltant de l'any 300 aC, va sorgir un estat anomenat Jin. Va ser una confederació de petits estats que van ocupar una part de la península del sud de Corea, limitant amb el regne coreà Gojoseon al nord. La seva capital estava en algun lloc al sud del riu Han. No està clar què tan ben definit estava Jin com a estat organitzat; tot i que probablement hi havia un cert nivell d'autoritat central estable ja que segons els registres podia competir amb Wi Man Joseon i enviar ambaixades a la cort de la dinastia Han a la Xina.

Anys després, Jin va ser succeït per Mahan, Jinhan i Byeonhan. El text històric xinès, *Records of the Three Kingdoms (Registre del Tres Regnes)*, diu que només Jinhan és el successor de l'estat Jin, mentre que el *Llibre de Han* més tard escriu que Mahan, Jinhan i Byeonhan eren part de l'antic estat Jin juntament amb unes altres 78 tribus.

1.2. TRES REGNES DE COREA

El període de Proto-Tres Regnes, de vegades anomenat el Període de Diversos Estats (열국 시대), és el període de temps previ al sorgiment dels Tres Regnes de Corea, que inclouen a Goguryeo, Silla i Baekje.

Quan Gojoseon va ser derrotat per la dinastia Han de la Xina al 108 aC, la regió nord de la península i Manxúria van ser ocupades pels estats de Buyeo, Goguryeo, Okjeo i Dongye. Goguryeo gradualment va conquerir i va absorbir a tots els seus veïns, va destruir l'última comandància xinesa a l'any 313. Al sud, l'estat de Jin havia donat lloc a les confederacions soltes Jinhan, Byeonhan i Mahan, o col·lectivament, Samhan.

El regne de Baekje va ser inicialment fundada al 18 aC en un petit territori de la confederació de Mahan i al poc temps va començar a superar-la lentament.

Silla va ser establerta per la unificació de sis tribus dins Jinhan, tradicionalment en el 57 aC. A causa d'aquesta continuïtat, la majoria dels historiadors consideren que els Tres Regnes van començar al voltant de la caiguda de Gojoseon, però, cal destacar, que els tres no van dominar plenament la península com regnes fins a al voltant de l'any 300 dC.

El concepte dels Tres Regnes de Corea (삼국 시대) es refereix als tres regnes ja esmentats de Baekje, Silla i Goguryeo (que més tard es va conèixer com Goryeo, d'on deriva el nom Corea). Aquests van ocupar parts de Manxúria, en l'actual Xina i Rússia, i la totalitat de la península de Corea.

Baekje i Silla només dominaven la part sud de la península, mentre que Goguryeo controlava la península de Liaodong, Manxúria i la meitat nord de la península de Corea. El període dels Tres Regnes es va definir fins a l'any 668 dC.

Als segles IX i X, Silla, que fins aquell moment havia prosperat notablement, es va veure sacsejada pels problemes derivats de la seva dependència del sistema de classificació òssia³. S'estava abusant del sistema com un mitjà perquè la família reial governant dominés políticament i això va causar molts disturbis en els últims temps del regne de Silla. La noblesa local anomenada hojok (호족), és a dir, noblesa de nivell mitjà o caps de pobles, va enfortir el seu poder durant aquest període caòtic al reunir exèrcits propis i centralitzar les seves forces de forma independent. La dissidència es va aprofundir dins de la noblesa després de la mort del rei Hyeogong, fet que intensificava la disputa dins de la cort sobre la successió real. No només l'atmosfera política estava en ruïnes, sinó que l'estat financer de Silla era pèssim. La tributació era

³ Un sistema de classe rígid sota el qual només aquells amb antecedents aristocràtics podien ser nomenats per a alts càrrecs.

difícil sense la cooperació dels nobles hojok i com a resultat, la càrrega tributària va recaure fortament sobre els camperols i agricultors, que conseqüentment es van rebel·lar al 889, el tercer any del regnat de la reina Jinseong. Durant els següents 100 anys nombroses revoltes i aixecaments van ocórrer, fent caure finalment a Silla.

Al mateix temps, i encara que Baekje va començar com el líder de la força nacional gràcies a les seves fèrtils planes i llaços diplomàtics amb la Xina, Goguryeo aviat es va convertir en la força més gran en la nova era dels Tres Regnes, ja que ràpidament va expandir el seu territori a gairebé tres quartes parts de la península sota el mandat de Gung Ye i del general Wang Geon. No obstant això, a mesura que va passar el temps, Gung Ye va començar a denominar-se Buda Maitreya i va recórrer al despotisme, el que va provocar que Wang Geon l'enderroqués a l'any 918 dC. Wang Geon, posteriorment va establir una nova dinastia anomenada Goryeo creant la nova troica de Goryeo, Baekje i Silla.

Per aquesta època els tres regnes estaven en una lluita de poder constant, encara que per llavors Silla s'havia afeblit a un estat abatut i no representava una gran amenaça per a les altres dues nacions. Baekje va liderar amb un enfocament ofensiu, però Wang Geon de Goryeo li va donar més importància als lligams diplomàtics que el seu regne va portar a Silla. El conflicte entre Baekje i Goryeo va ser constant i a prop del territori de Silla, ja que els dos estats volien exercir el seu poder sobre la regió; fins que durant l'any 935, el rei Gyeongsun, d'una Silla molt debilitada, es va rendir finalment a Goryeo.

Durant aquest temps, les lluites internes de poder dins de Baekje debilitaven a un país ja fatigat per la guerra d'anys anteriors amb Goryeo. Gyeon Hwon va nomenar al seu fill menor com a hereu, però aquesta decisió no va agradar als seus altres fills (per una dona anterior) que van unir forces i es van rebel·lar, col·locant al fill gran de Gyeon Hwon, en el tron i confinant a Gyeon Hwon al Temple Geumsan. Hwon va aconseguir escapar a Goryeo i unir forces amb l'exèrcit de Wang Geon per atacar el país que ell mateix va fundar. Baekje, finalment, va caure davant Goryeo a l'any 936 i la península finalment es va unificar.

1.3. PERÍODE DINÀSTIC UNITARI

GORYEO (918-1392)

Goryeo, també lletrejat com Koryŏ (고려), va ser una dinastia coreana establerta en 918 que va governar Corea durant 474 anys. Es va unir als Tres Regnes posteriors en 936 i va governar la major part de la península de Corea fins que va ser eliminat pel fundador de Joseon al 1392. Goryeo va expandir les fronteres de Corea fins a l'actual

Wonsan al nord-est, fins al Riu Yalu al nord-oest i finalment a gairebé tota la península de Corea.

Dos dels productes més notables d'aquest període són la ceràmica de celadón⁴ i el Tripitaka coreà⁵. La gent de Goryeo també va crear el primer tipus mòbil de metall que va ser capaç d'imprimir llibres reals, en 1234⁶.

A la fi del segle XIII, Goryeo havia perdut gran part del seu poder a causa dels mongols i la seva dinastia Yuan. Tot i que el rei Gongmin va aconseguir alliberar el seu regne del senyoriu Yuan a

Fig.2. Imatge del llibre Jikji, juntament amb les plantilles metàl·liques que es van utilitzar per imprimir-lo.

mitjan segle XIV, temps més tard però, el general Yi Seonggye es va rebel·lar i va enderrocar al rei Gongyang, establint-se com Taejo de Joseon, originant així una nova dinastia.

Val a dir que la terminologia utilitzada en la cort de Goryeo era la d'un imperi, no la d'un regne. La capital, Gaegyeong (개경) es deia Hwangdo Capital Imperial (황도) i el palau es denominava Palau Imperial (황성). La nació també va utilitzar un sistema de múltiples capitals establint Gaegyeong com la capital principal, i Seogyong (서경), Namgyong (남경) i Donggyong (동경) com a capitals secundàries. El més ús d'aquest sistema i la nomenclatura o ús del caràcter (경) implicava que Goryeo funcionava internament com un imperi con se sol anomenar.

JOSEON (1392-1897)

El Regne de Joseon (대 조선국) va ser un regne coreà fundat per Yi Seonggye que va durar aproximadament cinc segles, de juliol de 1392 a octubre de 1897; quan va ser re-nombrat oficialment com Imperi de Corea. Va fundar-se després de l'enderrocament de Goryeo. Al principi, Corea es va reorganitzar i la capital es va traslladar a l'actual Seül. Les fronteres més al nord del regne es van expandir als límits naturals en els rius Yalu i Tumen a través de la subjugació dels Jurchens. Joseon va ser l'última dinastia de Corea i la dinastia confuciana més antiga.

⁴ Ceràmica que es compon d'argila daurada violàcia i d'una barreja de feldspat calcinat, calcària, quars i cendres vegetals, amb un efecte de vidriat que s'aconsegueix amb procediments que solien transmetre de generació en generació per mestres artesans o de pares a fills.

⁵ El Tripitaka coreà és una col·lecció d'escriptures budistes tallades en 81.340 blocs de fusta que daten del segle XIII.

⁶ El llibre de tipus mòbil de metall supervivent més antic, el *Jikji*, va ser imprès en 1377.

Durant el seu regnat, Joseon va encoratjar la consolidació dels ideals i doctrines confucianes xineses en la societat coreana. El neoconfucianisme es va instal·lar com la ideologia de l'estat de la nova dinastia i en conseqüència, el budisme va ser desmoralitzat i ocasionalment va enfrontar persecucions per part de la dinastia. Joseon va consolidar el seu domini efectiu sobre el tot el territori de Corea actual i va veure l'apogeu de la cultura coreana clàssica, el comerç, la ciència, la literatura i la tecnologia. No obstant això, la dinastia es va afeblir severament a finals del segle XVI i principis del XVII, quan les invasions japoneses a Corea i la primera i segona invasió manxú gairebé van envair la península coreana. Aquesta pèrdua de poder i autoritat va portar a una política aïllacionista cada vegada més dura, i per la qual el país es va fer conegut com el regne ermità. Després de la fi de les invasions de Manxúria, Joseon va experimentar un període de pau de gairebé 200 anys. No obstant això, qualsevol poder que el regne va recuperar durant el seu aïllament va disminuir encara més a mesura que el segle XVIII arribava a la seva fi, i davant la lluita interna, les lluites de poder, la pressió internacional i les rebel·lions al país, la dinastia Joseon va disminuir ràpidament a finals del segle XIX.

El període Joseon ha deixat un llegat substancial a la Corea actual; com una gran part de la cultura moderna coreana, l'etiqueta, les normes i les actituds socials cap als problemes actuals; a més, l'idioma coreà modern i els seus dialectes deriven de la cultura i les tradicions de Joseon.

1.4. GRAN IMPERI COREÀ

El Gran Imperi Coreà (대한 제국) va ser proclamat a l'octubre de 1897 per l'emperador Gojong de la dinastia Joseon, sota pressió després de la revolució camperola Donghak de 1894 a 1895 i les reformes Gabo que van escombrar el país des de 1894 fins a 1896. L'imperi va durar fins a l'annexió de Corea pel Japó a l'agost de 1910.

Durant l'Imperi Coreà, l'emperador Gojong va supervisar la modernització parcial i l'occidentalització dels militars, l'economia, el sistema de terres, el sistema educatiu i diverses indústries. Japó va començar a desconfiar de la modernització i l'intent d'industrialització de Corea, i després de l'assassinat del resident general Ito Hirobumi, Japó va decidir finalment annexar per la força l'Imperi Coreà.

Amb l'assassinat de la seva esposa la reina Min a mans del tinent general vescomte Miura, un diplomàtic amb experiència en l'exèrcit imperial japonès. (És àmpliament conegut que va orquestrar l'assassinat de la Reina Min el 8 d'octubre de 1895), el rei Gojong i el príncep hereu (que més tard es va convertir en l'emperador Sunjong) van fugir a la legació russa en 1896. Durant el temps des de la mort de la reina Min fins al

retorn del rei de la protecció russa, Corea va patir una altra gran agitació. El 1897, el rei Gojong, cedint davant la creixent pressió tant de l'estranger com de les demandes de l'opinió pública dirigida per l'Associació de la Independència, va tornar a Gyönggung (Deoksugung). Allà va proclamar la fundació del Gran Imperi Coreà, i va declarar el nou nom de l'era Gwangmu (광무). Gojong es va convertir en l'emperador Gwangmu, el primer cap d'estat imperial i sobirà hereditari de Corea.

1.5. COREA SOTA EL DOMINI JAPONÈS

El govern japonès de Corea va ser el resultat d'un procés que va començar amb el Tractat Japó-Corea de l'any 1876, mitjançant el qual, una complexa coalició de funcionaris del govern, militars i comercials de Meiji buscava integrar Corea tant política com econòmicament a l'Imperi de Japó. Un important trampolí cap a l'ocupació japonesa de Corea va ser el següent Tractat Japó-Corea del 1905, en què el llavors Imperi de Corea va ser declarat protectorat de Japó. L'annexió de Corea per part del Japó es va establir finalment amb el Tractat Japó-Corea de l'any 1910, i que mai va ser signat pel regent coreà, Gojong.

El domini imperial japonès sobre Corea va acabar al 1945 amb la derrota del Japó en la Segona Guerra Mundial, quan les forces nord-americanes i soviètiques van alliberar la península. A l'any 1965, els tractats desiguals entre Corea governada per Joseon i el Japó imperial, especialment els dels anys 1905 i 1910, van ser declarats ja nuls en el moment de la seva promulgació (és a dir, implícitament una declaració de la seva il·legalitat) pel Tractat de relacions Bàsiques entre el Japó i Corea del Sud.

Arran de l'ocupació japonesa, al acabar la guerra, Corea es va dividir en el 38è nord paral·lel d'acord amb un pacte de les Nacions Unides, per a ser administrat per la Unió Soviètica al nord i pels Estats Units al sud. Però, arran de les diferents visions de govern, els soviètics i els nord-americans no van poder posar-se d'acord sobre la implementació del Fideïcomís Conjunt sobre Corea. Això va conduir, l'any 1948, a l'establiment de dos governs separats, cadascun dels quals afirmava ser el govern legítim de tota Corea. Finalment, després de la Guerra de Corea (1950-1953), els dos governs separats es van estabilitzar en les entitats polítiques existents de Corea del Nord i Corea del Sud.⁷

⁷ A l'annex 1 es pot trobar una línia històrica amb els fets més rellevants explicats en aquest apartat.

2. COREA DEL SUD COM A PAÍS, EL MIRACLE DEL RIU HAN

2.1. EL MIRACLE DEL RIU HAN, L'ORIGEN POLÍTIC

Corea del Sud és una nació que va experimentar en tot just unes dècades, un dels més grans progressos econòmics que s'han vist en la història de la humanitat. Un país que en acabar la guerra, era principalment rural i el seu primer sector d'activitat era l'agrari va apostar sobre tot per l'educació cap a una proliferació industrial, i actualment dóna aixopluc a diverses de les més punteres firmes tecnològiques del planeta. Aquest canvi en comunament conegut com el Miracle del riu Han. A continuació procedirem a explicar els aspectes que considerem més importants.

Després de la guerra, el país va quedar desolat i amb una gran pobresa, la qual cosa va generar una revolució estudiantil a l'any 1960, el president d'aquell moment, Rhee Sygman, al costat del seu partit polític, va perdre el suport de la societat; així mateix, el poder militar havia estat acusat de corrupció. Per això, no només la política necessitava un canvi, sinó que el propi poder militar va començar una gran reforma interna. Després de la renúncia del president Rhee, va sortir elegit el partit del president Yun Bo-seon encara que el seu mandat resultaria efímer, ja que no disposava de suport a causa del gran descontentament nacional; a més no tenia la capacitat suficient per organitzar polítiques per poder oferir a la població un pla de desenvolupament econòmic. Aquests factors van ser clau per al triomf del cop d'estat de Park i així, amb l'acceptació per part dels Estats Units, el govern de Park començava. Durant el seu mandat, es destaca la fundació del Servei Central d'Intel·ligència de Corea del Sud (KCIA), als qui Park va encarregar la creació de polítiques econòmiques, que pretenien canviar l'eix de l'economia coreana cap a la industrialització amb la indústria química com a principal eix.

Aquestes polítiques, però, van crear una gran inflació que Park va intentar minorar canviant la moneda hwan a l'actual won, mesura de xoc que es va usar per aportar capital a les noves empreses estatals. No obstant això, aquest canvi va ser un gran error que va desacreditar les polítiques econòmiques de la junta militar, així com la confiança dels EUA a Park. No obstant això, amb aquest pla va començar els nous processos econòmics de conglomerats empresarials que ajudarien al creixement coreà⁸.

D'altra banda, el règim autoritari de Park, encara que va ser ben rebut en un principi, va acabar sent massa prohibitiu envers els drets i llibertats dels ciutadans. I després

⁸ Anomenats també chaebols.

de les protestes de la població que es van fer a l'any 1972, Park va acabar declarant la llei marcial, mitjançant la qual va aprovar una nova Constitució que li donava poders per ser reelegit de manera indefinida en mandats de 6 anys, cal dir que la presidència no era discutible ja que només podia presentar-se el mateix com a candidat.

Aquesta Constitució també va augmentar la repressió de la població, que veia els seus drets innegables totalment ignorats i empenyia a qualsevol opositor a la presó o al seu assassinat. No obstant això, les grans protestes de la població, juntament amb la gran oposició dels Estats Units als canvis en el règim, a més de la pròpia lluita de poder en el partit de Park, van desembocar en el seu assassinat el 26 d'octubre de l'any 1979. Després de la mort de Park, Choi Kyu-hah va ocupar el poder de forma breu, ja que un any després Chun Do-hwan donaria un cop d'estat donant-li així la presidència d'un nou règim, aquesta vegada més liberal. Chun arribà al poder després de la massacre de Gwangju⁹ (de la qual va ser partícip i per la qual seria condemnat temps després a cadena perpètua). Encara que Chun va aixecar la llei marcial a l'any 1981, la societat coreana demanava un sistema democràtic real del que Chun no estava disposat a participar-hi. Igual que tots els successors de Park, Chun va continuar fomentant les polítiques de creixement econòmic, el que va comportar un creixement constant de forma independent a la turbulenta situació política present. Finalment, després de la persistent pressió de la població coreana i la interposició del president nord-americà Ronald Reagan a favor d'un sistema realment democràtic, Chun deixaria el poder a l'any 1988.

Un any abans de deixar la presidència, Chun va nomenar a Roh Tae-woo candidat pel partit del govern, qui va prometre una sèrie de reformes més liberals. En les eleccions d'aquest mateix any, Roh va resultar elegit, sent aquestes les primeres eleccions democràtiques dins de Corea del Sud en 17 anys. Durant el seu mandat es destaca que Corea del Sud va ser l'amfitriona dels Jocs Olímpics de Seül al 1988 i les polítiques aïllacionistes contra Corea del Nord, a més de les reformes polítiques democratitzadores. Roh seria jutjat juntament amb el seu predecessor, Chun, per corrupció i crims de guerra contra l'estat.

En les eleccions de febrer de 1993, es va triar a Kim Young-Sam primer civil president de la República de Corea, qui seria recordat per les seves polítiques d'anticorrupció i per la seva gestió de la crisi econòmica asiàtica. En l'estiu de l'any 1997 es desencadenà el que aviat seria conegut com la crisi del Fons Monetari Internacional. Corea del Sud havia crescut d'una forma molt ràpida confiant en els grans

⁹ La població d'aquesta localitat va decidir revelar-se a la llei marcial i al poder militar, que encara seguien en peu després de la mort de Park. Per això l'exèrcit sud-coreà va reprimir les protestes i va acabar amb la presa de Gwangju de forma violenta i excedida, saldant-se així el conflicte amb desenes de morts.

conglomerats empresarials que, encara que en la seva gran majoria eren controlats pel govern, no podien garantir la seva rendibilitat. Així, durant la crisi financera dels coneguts com chaebol¹⁰ es van veure obligats a adquirir a uns altres que estaven en fallida o repartir i vendre algunes de les seves filials per no desaparèixer¹¹.

A finals de 1997 el won s'havia afeblit d'una manera molt greu enfront del dòlar. No obstant això, la idea del gran mai mor, ben interpretada des Park, va fer possible que l'economia coreana ressorgís de les seves cendres i comencés a registrar un creixement durant l'any 1998. Les fallides de les empreses més febles van fer més fortes a les poques empreses que podien adquirir tots els productes i manufactura, de manera que els chaebols tot i haver patit una gran purga persistien, i persisteixen fins i tot a data d'avui.

Aquell mateix any, ja fora de la gran crisi econòmica, Kim Dae-Yung va ser votat com a president electe. La seva mediació a favor de les minories a Corea del Sud, així com el seu acostament a Corea del Nord i el maneig de la greu situació econòmica del país van propiciar que li fos atorgat el Premi Nobel de la Pau l'any 2000.

Més tard, l'any 2003, Roh Moo-hyun va ser elegit president. Roh procedent de Corea del Nord va lluitar pels processos d'acostament entre els dos estats, signant així al 2007 una declaració que comprometia a ambdues parts a buscar un tractat de pau definitiu més enllà de l'armistici; així mateix Roh va instaurar la setmana laboral de 40 hores que els sindicats portaven demanant molt de temps. No obstant això, va estar lligat a acusacions de corrupció i acceptació de suborns durant el seu mandat fet que va enfonsar el seu partit. A més, Roh va decidir participar en la guerra de l'Iraq, el que li va comportar un gran nombre de detractors. Per tot això no va aconseguir ser reelegit president. Al 2009 es suïcidaria deixant una nota demanant perdó per tot el que havia esdevingut durant el seu mandat¹².

A l'any 2008 començà l'última gran recessió global que obligaria a Corea del Sud a prendre certes decisions en política econòmica per poder fer front als nous problemes. En aquest mateix any es trià com a president a Lee Myung-bak, que va tenir com a principal eix durant el seu mandat el creixement del país, amb un pla que si bé, no va aconseguir tot el que havia promès, amb les seves ambiciosos propostes va fer créixer de forma raonable l'economia del país. No obstant això, aquestes mateixes mesures també van fer que Lee guanyés un gran nombre de detractors. D'igual manera, va dur

¹⁰ Grans grups de negocis controlats per famílies que operen sota un sistema comú en finances, relacions de treball i control. Al punt 2.3. trobarem una explicació més a fons d'aquest grups.

¹¹ Un exemple d'això és que Hyundai va haver d'adquirir Kia Motors per evitar la fallida d'una de les majors companyies de l'estat.

¹² A Corea del Sud, suïcidar-se està vist com un acte d'honor. Per llegir sobre aquest tema, es pot consultar l'entrevista realitzada a un psiquiatra, a l'annex 2.2.

a terme grans avenços tecnològics i va buscar la inversió dels Estats Units i l'acostament al Japó com a grans aliats comercials. Finalment, tot i haver estat criticat per les grans reformes planejades pels seus alts costos, va deixar la política al final del seu període de govern, després del qual entraria la presidenta Park Geun-hye, filla de l'antic president Park.

Un cop al comandament, la presidenta Park es va comprometre al creixement del país, a crear més ocupació, fomentar la diversitat econòmica, a la protecció de la història i a seguir enfortint l'estreta relació política i militar amb els Estats Units. De la mateixa manera, es va comprometre al diàleg i acostament amb Corea del Nord i Japó. Tot això havent demanat perdó pels actes del seu pare anys enrere. No obstant això les bones promeses es van enfonsar quan a finals d'octubre de 2016, van començar les investigacions sobre la relació de Park amb Choi Soon-sil; Qui, encara que no tenia cap càrrec oficial del govern, va tenir accés a documents originals confidencials i a la informació de la presidenta. La controvèrsia va portar a protestes massives, de més

Fig. 3. Més d'un milió de persones exigint la dimissió de la presidenta el dia 12 de novembre.

d'un milió de ciutadans, i comicis a l'octubre i novembre, que demanaven la renúncia de la presidenta.

Després de les mobilitzacions, al desembre de 2016 l'Assemblea Nacional va obrir un procés de destitució en contra seva, moment des del qual es van suspendre les seves funcions com a cap d'Estat.

Finalment, el Tribunal Constitucional va confirmar per unanimitat la seva destitució el dia 10 de març de 2017. Des de llavors va romandre arrestada al Centre de Detenció de Seül fins a l'abril, quan va ser acusada formalment d'abús de poder, suborn, coacció i filtració de secrets del govern. Ella va negar tot els càrrecs durant cinc rondes d'interrogatoris a la presó, el que va conduir a un judici que va acabar condemnant-la a 25 anys de presó.

Moon Jae-in és l'actual president de Corea del Sud des del 10 de maig de 2017, després de resultar victoriós en les eleccions presidencials d'aquell any amb el 40,08% dels vots. Les promeses de campanya de Moon al 2017 incloïen projectes com: un estímul fiscal per donar suport a la creació de treball i de 810.000 llocs de feina en el sector públic pujant els impostos a les classes riques de la població. A més Moon es va mostrar a favor de la reunificació pacífica de les dues Corees, declarant que la seva primera visita, si resultés elegit president, seria a Corea del Nord. No obstant això, en un debat presidencial televisat, Moon va dir que s'oposava a l'homosexualitat. Aquest comentari va incitar la crítica immediata de l'únic partit candidat a la presidència a favor

dels drets LGBT+. El comentari va ser vist com un ultratge també per diversos activistes pro-LGBT+, considerant que Moon era el principal candidat liberal i un ex-advocat de drets humans. Alguns dels seguidors de Moon van considerar el seu comentari com a necessari per guanyar, ja que Corea del Sud tendeix a ser un país conservador en assumptes socials¹³.

2.2. EL MIRACLE DEL RIU HAN, GRANS PILARS DEL DESENVOLUPAMENT COREÀ

Com ja hem vist, l'entrada del general Park Chung Hee al poder a través del cop d'estat marca el principi d'una era de creixement revolucionari. Park va decidir centrar els seus esforços en política econòmica per passar d'una economia depenent del sector agrícola a una industrialització tardana. Per aconseguir-ho, Park no va deixar la industrialització en mans de les fluctuacions del mercat, en el seu lloc va decidir nacionalitzar el sistema financer. Així mateix, el govern de Park no només incentivava la creació de conglomerats empresarials, coneguts com chaebols, que quedaven en certa manera sota el protectorat de l'estat, sinó que també assignava de forma estratègica el crèdit cap a projectes ambiciosos d'indústria que van propiciar un increment de les exportacions, així com una major taxa d'estalvi al país donant com a resultat un ràpid creixement. Aquest sistema de plans econòmics a cinc anys que tenien com a major benefactor al govern, va seguir desenvolupant-se durant els diferents governs coreans (durant l'època dels anys vuitanta es va donar pas a un sistema més liberalitzat, però els chaebol creats durant el govern de Park seguien sent part integral de l'elit empresarial del país) fins arribar a la crisi de 1997.

L'excés d'intervenció de l'estat en matèria econòmica sol presentar-se com una de les raons per les quals es va produir la crisi asiàtica. Durant la crisi, com ja s'ha comentat anteriorment, es va haver de procedir a una gran reestructuració econòmica que va donar lloc a la fallida de moltes entitats, la devaluació de la moneda coreana i l'increment de deute. Després de la purga empresarial esdevinguda, l'estructura econòmica coreana es va sumir en grans canvis impulsats per l'FMI; algunes mesures abans de la crisi van seguir existint, però en general es va propiciar l'obertura a mesures neoliberals com la privatització d'algunes empreses públiques per minimitzar el paper del govern (encara que aquesta mesura va tenir poc efecte ja que el pes de l'estat en l'economia era creixent a causa de les altes taxes d'atur durant la dècada dels noranta. No obstant això, quan l'atur va baixar, es va seguir sense establir de nou

¹³ A l'annex 1, a continuació de l'apartat anterior, es pot trobar una línia amb els diferents presidents.

les mesures de privatització), l'aposta per la transparència en el govern o la revisió dels plans de pensions i la seguretat social per millorar les condicions del ciutadans. És així com després de la crisi, el sistema econòmic de Corea del Sud, quedava compost per una barreja d'idees neoliberals, idees del model anglosaxó, el model europeu continental i l'antic model asiàtic de Park, que convergeixen encara avui dia. A més de la intervenció del govern, el gran creixement econòmic coreà pot ser degut a la importància de l'exportació sumada a la incentivació del consum de productes nacionals així com a la inversió, aquestes accions van ser el motor impulsor del creixement, més orientat a les exportacions per poder fer front a la gran demanda de béns importats.

2.3. LA RELACIÓ ENTRE LES EMPRESSES I L'ESTAT

El concepte de chaebol, procedent de la combinació de les paraules riquesa i clan, és clau en el desenvolupament de l'empresa coreana i, a continuació, procedirem a explicar de què es tracta: consisteix en una sèrie de grans grups de negocis que operen sota un sistema comú en finances, relacions de treball i control, de manera que cada companyia és independent només en aparença. Així mateix, els chaebol són controlats per famílies que es reparteixen així el monopoli de grans àrees de negocis que representen al voltant del 90% del seu producte nacional brut (PNB). Finalment, aquest tipus de conglomerats empresarials solen ser molt dependents de l'exportació i del finançament a través de capital extern. I increïblement, les vendes dels cinc majors chaebol superen la meitat de tota l'economia sud-coreana¹⁴. Aquest tipus de conglomerats neix de l'herència japonesa de l'esperit del gran amb el govern de Park, que recolzava les grans empreses de metal·lúrgia i química com a grans motors del país després de la guerra civil contra Corea del Nord.

Així, un cop entès el concepte de chaebol hem d'observar per què va ser (i segueix sent) tan important per al creixement de Corea. La intervenció del govern de Park va afavorir la creació d'aquests grans conglomerats que en ser majoritàriament exportadors recollien un major taxa d'ingressos, el que va implicar un ràpid creixement de l'economia coreana. Però la mediació de l'estat no només es va fer notar en el procés extern dels conglomerats, sinó que també va ser apreciable en la disciplina que va seguir la seva estructura i formació de metes (exportació, volums de producció i qualitat dels productes finals). Així mateix, l'estreta relació amb el govern, va tenir un fort impacte en la forma en què estaven constituïts els chaebols, en moltes ocasions els conglomerats mostraven una excessiva diversificació de sectors, el que creava un

¹⁴ Entre totes les grans companyies destaquen Samsung, LG, Lotte i Hyundai.

sobredimensionament de les capacitats d'aquestes empreses; el que afegit a la connexió permanent amb els mercats internacionals, resultava en grups amb grans problemes estructurals altament dependents de l'economia mundial i les seves fluctuacions cícliques. D'aquesta manera, entenem que molts d'aquests conglomerats haguessin de limitar-se a un sector després de la crisi de 1997 o que grans conglomerats haguessin d'adquirir a altres perquè el país no es col·lapsés (ja que fins i tot avui en dia, quan hi ha un mercat molt més lliure amb gran quantitat de petites i mitjanes empreses, aquests grans monopolis són els pilars fonamentals de l'economia coreana). D'aquesta mateixa manera, els estrets lligams entre els chaebol i el govern van donar lloc a grans escàndols per corrupció i suborns.

En l'actualitat, tot i que s'ha derivat a un alliberament del mercat i moltes empreses s'han vist obligades a cotitzar en borsa per poder adquirir recursos, els chaebol segueixen gaudint d'una posició avantatjada en l'economia coreana. No obstant això, en els últims anys veiem com a poc a poc el paper de l'estat dins de l'empresa i el sistema polític en general està canviat, les inquietuds econòmiques ja no es basen només en el progrés industrial, sinó que s'opta per regularització dels mercats i la garantia de competència entre les empreses.

Una vegada vistos els grans pilars sobre els quals es recolza l'economia de la República de Corea i la relació que aquesta va tenir amb l'estat, podem observar que és una versió bastant simplista i que no ens explica de forma completa i amb profunditat el per què els conglomerats empresarials suposen el canvi de significat de la paraula empresari per als coreans i la repercussió que això té dins de la societat i l'economia. Així, cal analitzar un altre aspecte important de la societat coreana, com és l'ensenyament, que va influir notablement en aquest miracle.

2.4. L'ENSENYAMENT EN EL MIRACLE DEL RIU HAN

A l'entrar Park al poder, la població coreana comptava ja amb un alt nivell d'alfabetització, el que permetia al govern suplir la necessitat de treballadors amb una formació necessària per treballar dins dels nous chaebol de petroquímica. Així mateix, durant la dècada dels anys 70 van començar a establir centres de formació professional que impulsarien la cooperació entre aquests i les empreses, facilitant així la inserció laboral i l'aprenentatge pràctic. Durant la dècada dels anys 90 es van reduir les limitacions a l'entrada a les diferents universitats, la qual cosa va permetre que més persones poguessin arribar a tenir una educació universitària. Resumidament, podem apreciar com, l'interès i la disposició dels diversos governs coreans a millorar el nivell i la qualitat dels estudis dels coreans, han propiciat un ràpid augment de la capacitat

de la societat i l'equilibri social. En l'actualitat el model d'educació coreà està necessitat d'una revisió i reestructuració, ja que encara que es tracta d'un sistema que genera bons resultats acadèmics, cada any més joves pateixen problemes derivats de l'estrès provocat pel dur sistema educatiu¹⁵.

A part de la capacitació i preparació de la força obrera, el govern va implementar polítiques de ciència, tecnologia i innovació que van donar com a resultat una gran transformació tecnològica de la societat, així com el progrés del sistema educatiu. Aquestes mesures que van començar durant els anys 70 amb la investigació científica per fer els productes coreans més atractius i competitius en el mercat internacional, van passar després a fomentar la creació d'una infraestructura pròpia i, més tard, es va promoure l'educació i la capacitació de personal especialitzat en els camps tècnics de les empreses per poder millorar la competitivitat dels productes. Així mateix, durant aquesta mateixa dècada, es va crear el Sistema Nacional d'Universitats d'Educació, el propòsit d'aquesta seria formar durant quatre anys als futurs professors del país, concebant així un gran nombre d'educadors competents que ajudarien a millorar la cobertura educativa i la preparació de la societat.

Per això, podem entendre que l'educació va ser i és clau per al desenvolupament econòmic de Corea del Sud. Els valors confucianistes que apareixen al costat de l'educació, com són el reconeixement social, la disciplina i l'educació moral entre d'altres, fan que l'actitud cap a l'educació arribi gairebé a l'obsessió, propiciant com hem esmentat abans, l'estrès dels estudiants que, de vegades, arriben a patir trastorns mentals o arriben al suïcidi. La dura competència per ser el millor durant la vida estudiantil es trasllada més tard en una àrdua batalla pels millors llocs dins dels chaebol, empreses que només donaran feina als titulats amb les millors notes, fet que perpetua el cicle constant de l'educació com un dels grans motors per al creixement i desenvolupament de país i la seva població.

3. HANGUL

3.1. ORIGEN

Primerament, per poder començar i entendre correctament la creació de l'alfabet coreà o hangul cal comprendre la relació que va tenir el territori de Corea amb la Xina.

Durant el regnat de Wi Man Joseon, el territori va patir la invasió i la posterior conquesta per part de l'imperi xinès Han, portant amb si l'escriptura xinesa a més d'innovacions tecnològiques i agrícoles, maneres de govern, arquitectura monumental i

¹⁵ Més endavant hi ha un punt especialment dedicat a explicar el sistema educatiu.

el cultiu de l'arròs. Tot hi així, van ser els monjos missioners budistes, vinguts també de la Xina els qui van transmetre a rang complet la cultura de civilització xinesa en els regnes coreans, aquesta disseminació, però, no va prendre lloc només en els tres regnes de Corea sinó que també va arribar al Japó.

Aquest impuls, provinent dels missioners, que van rebre els caràcters xinesos a Corea juntament amb el llibre *Clàssic dels Mil Caràcters* (천자문); (llibre que igual que a la Xina, utilitzaven els nens per aprendre a escriure tant en els kyongdang (경당), escoles d'àmbit privat, com en els sasuk (사숙), escoles del mateix àmbit ubicades en llogarets rurals); no va ser suficient ja que la llengua dels coreans no era el xinès i l'escriptura dels hanja no s'adapta al seu idioma. Això va fer que sorgissin tres sistemes de transcripció del coreà mitjançant l'ús dels caràcters xinesos.

HYANGCHAL

El primer d'ells va ser el hyangchal (향찰). Va ser la primera manera d'escriure coreà més o menys completa. Amb ella, va ser possible representar modificadors, sufixos, partícules, i totes les terminacions inflexibles que caracteritzen el coreà. Tanmateix l'activitat literària amb aquest mètode d'escriptura, encara que creativa i activa, no va prosperar; part de la raó va poder haver estat un increment de la complexitat encara més gran de les síl·labes coreanes. El sistema depenia bàsicament de la representació de síl·labes amb un únic caràcter, i l'idioma coreà contenia síl·labes massa complexes en estructura com per ser adaptades fàcilment en el conjunt disponible de fonogrames. No obstant això, el motiu més important va ser probablement, la influència i autoritat del sistema de caràcters xinesos; ja que va ser mitjançant el xinès clàssic com va arribar la civilització a Corea, i aquesta llengua resultava pràctica i eficient per a l'escriptura literària.

KUGYŎL

El segon sistema van ser els kugyŏl (구결) o també anomenats to (토), eren símbols coreans afegits a textos purament xinesos. A Corea quan es llegia un text escrit en xinès clàssic, hi havia unes normes per afegir elements gramaticals en els llocs adequats a fi de facilitar la lectura del text. Una de les característiques més interessants del kugyŏl és que moltes de les grafies més comunes es podien abreujar. Atès que el kugyŏl s'escriu amb caràcters més petits introduïts en el text en xinès, hi havia probablement una necessitat de simplificar-lo ometent alguns traços. Aquests caràcters abreujats no eren part del text imprès en sí, sinó símbols escrits a posteriori amb pinzell, probablement fets pel propietari del llibre, a manera de puntuació privada per a una millor comprensió del text.

IDU

D'entre els mètodes per transcriure coreà amb caràcters xinesos, hi va haver un tercer mètode, no tan incomplet com el hyangchal i no tan passiu com el kugyŏl. El sistema, conegut com idu o lectura dels mestres , va ser el mètode tradicional més comú per escriure coreà mitjançant l'ús dels caràcters xinesos. El propòsit d'aquest mètode era alterar un text escrit en xinès fins al punt que pogués llegir-se en coreà. A diferència d'altres mètodes de transcripció del coreà, l'idu va continuar usant-se com tècnica d'escriptura durant segles, fins i tot

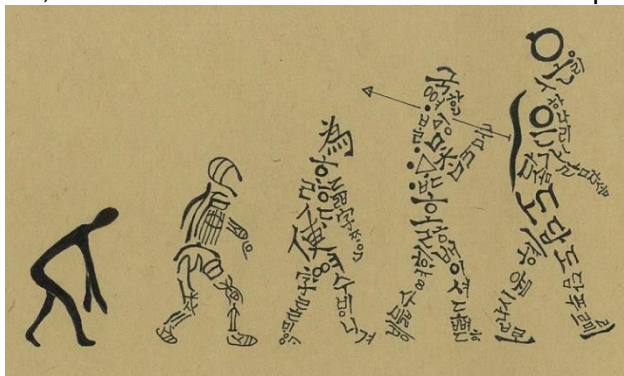

Fig.4. Evolució de la manera d'escriure el coreà.

després de la invenció de l'alfabet hangul. Aquest sistema és el més conegut i històricament dels mètodes de transcripció més duradors.

Tot i els intents, exitosos o no, per reproduir la llengua coreana mitjançant els caràcters xinesos, els únics capacitats en aquesta complicada forma d'expressió escrita eren les classes privilegiades, mentre el poble seguia sent analfabet.

Davant d'aquesta situació el rei Sejong Taewang (세종대왕), quart rei de la dinastia Joseon, va decidir crear una nova escriptura adaptada a la realitat cultural de l'època i que pogués ser apresada per tot el seu poble d'una manera fàcil i efectiva; i que al seu torn servís com a alternativa a la hanja sinó-coreana logogràfica utilitzada fins a aquest moment.

L'any 1420 el rei Sejong va manar construir el Saló dels Notables¹⁶ (집현전), un centre destinat a fins acadèmics i on al costat d'un grup d'erudits especialment seleccionats, va crear el que seria des d'aquell moment el mètode d'escriptura dels coreans, el qual va ser promulgat el 9 d'octubre de 1446¹⁷ sota el nom de Hunminjeongeum (훈민정음), traduït com *Els Sons correctes per a la instrucció del poble*.

El hangul, en ser dissenyat perquè fins i tot els plebeus poguessin llegir i escriure va causar problemes a l'elit literària. Molts erudits confucians coreans i aristòcrates creien que hanja era l'únic sistema d'escriptura legítim i veien el hangul com una amenaça per a la seva posició. No obstant això, l'alfabet coreà va entrar en la cultura popular

¹⁶ Van estar involucrats amb la publicació de molts escrits acadèmics i científics i per la seva contribució a la cultura coreana, aquest període de temps és àmpliament considerat com l'edat d'or de la història de Corea.

¹⁷ Aquest dia es celebra com el Dia del Hangul a Corea del Sud

com ho pretenia el rei Sejong, sent utilitzat especialment per dones, escriptores de ficció popular i en llibres de contes infantils.

No obstant això, anys més tard en 1504, el rei Yeonsangun va prohibir l'estudi i la publicació de l'alfabet coreà, després que entre el poble es publicuessin diversos cartells i documents criticant al rei. De la mateixa manera, el rei Jungjong va abolir el Ministeri d'Eonmun, una institució governamental relacionada amb la investigació de Hangul, l'any 1506. Després d'aquest regnat, successius monarques no es van mostrar obertament en contra del hangul però tampoc van promocionar el seu ús.

A fins del segle XVI, però, es va produir un renaixement de l'alfabet coreà a mesura que florien la poesia gasa¹⁸ i sijo¹⁹. Al segle XVII, les novel·les de l'alfabet coreà es van convertir en un gènere important. Tot i això, l'ús de l'alfabet coreà havia estat sense estandardització ortogràfica durant tant de temps que l'ortografia s'havia tornat bastant irregular.

Durant el segle XIX i gràcies al creixent nacionalisme coreà, l'impuls dels reformistes de Gabo i la promoció de l'alfabet coreà per part dels missioners occidentals a les escoles i la literatura, l'alfabet coreà Hangul va ser adoptat per primera vegada en documents oficials al 1894 i l'any següent les escoles primàries van començar a usar el hangul en els seus textos. El Tongnip Sinmun, establert el 1896, va ser el primer diari imprès en coreà i anglès.

Ju Si-Gyeong va ser el lingüista que havia encunyat el terme Hangul per reemplaçar Eonmun o Escripura vulgar en 1912.

Durant la colonització japonesa entre els anys 1910 i 1945, el govern invasor va atacar de ple l'idioma coreà; empresonant estudiosos experts del mateix i prohibint-lo a les escoles a l'any 1938 com a part d'una política d'assimilació cultural. Més tard a l'any 1941, totes les publicacions en idioma coreà van ser prohibides a més del seu ús en converses quotidianes. No obstant això, després de l'alliberament de Corea, tant la llengua com el seu sistema d'escriptura van tornar a ressorgir gràcies a l'entusiasme d'un poble que, durant anys, havia estat privat de la seva pròpia llengua.

L'ortografia definitiva de l'alfabet coreà modern es va publicar al 1946 conservant la forma que li va donar el seu principal creador, just després de la independència de Corea del domini japonès. Tant Corea del Nord com Corea del Sud han utilitzat l'alfabet coreà o l'escriptura mixta com el sistema d'escriptura oficial, amb un ús cada

¹⁸Gasa (o Kasa) era una forma de poesia popular durant la dinastia Joseon a Corea. Els gases se solien cantar i eren populars entre les dones. la forma d'aquestes consistia en línies paral·leles, cadascuna dividida en dues unitats de quatre síl·labes.

¹⁹El sijo és un gènere poètic tradicional i clàssic de Corea. Consta de tres versos d'entre catorze i setze síl·labes. El sijo s'estructura de manera que el primer vers estableix una introducció, el segon la desenvolupa i el tercer que consta de dues parts ofereix una conclusió.

vegada menor de hanja. A partir de la dècada de 1970, hanja va començar a experimentar una disminució gradual en l'escriptura comercial o no oficial al Sud a causa de la intervenció del govern, i actualment alguns diaris de Corea del Sud només fan servir hanja com abreviatures o com a desambiguació d'homònims. Encara que cal destacar que fins i tot en l'actualitat aprendre determinats hanjas és essencial per a l'aprenentatge de la llengua a Corea, ja que aquests contenen informació sobre l'etimologia de moltes paraules i apareixen de forma recurrent en textos sobre llenguatge i humanitats.

3.2. FORMA

PARAULES

Encara que l'escriptura del hangul pugui semblar ideogràfica a alguns occidentals, realment és fonètica. Les paraules escrites en Hangul estan compostes per síl·labes, i aquestes consten al seu torn de tres parts: un so inicial, un so mitjà i en general un so final.

I cada bloc sil·làbic consisteix en algun dels 24 fonemes (jamo): 14 consonants i 10 vocals. Històricament, tenia 3 consonants i una vocal més. Per poder entendre de manera efectiva la forma en la qual s'ordenen els fonemes, un s'ha de dibuixar un quadre imaginari on constituirà la síl·laba i ubicar la primera vocal o consonant en la part superior esquerra d'aquest. A continuació

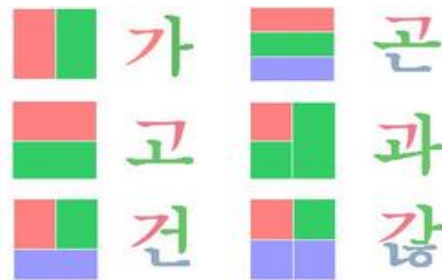

Fig.5. Mostra de la col·locació de diferents jamos, juntament amb una diferenciació dels sons .

s'escriu una vocal i depenent si és aquesta és vertical o horitzontal es col·loca la síl·laba, de dalt a baix o d'esquerra a dreta.

Vocals verticals	ㅏ / a	ㅑ / ya	ㅓ / eo	ㅕ / yeo	ㅣ / i
Vocals horitzontals	ㅗ / o	ㅛ / yo	ㅜ / u	ㅠ / iu	ㅡ / eu
Vocals dobles verticals	ㅓㅣ / e	ㅕㅣ / ye	ㅗㅣ / ae	ㅛㅣ / yae	
Vocals dobles mixtes	ㅗㅣ / weh	ㅜㅣ / wi	ㅡㅣ / eui	ㅏㅣ / wa	
	ㅜㅣ / woh	ㅑㅣ / we	ㅓㅣ / weh		

Consonants simples/bàsiques	ㄱ / k - g	ㄴ / n	ㄷ / t - d	ㄹ / r - l	ㅁ / m
	ㅂ / p - b	ㅅ / s - sh - t	ㅇ / * - ng	ㅈ / ch - t	ㅊ / ch - t
	ㅋ / kh	ㅌ / th	ㅍ / ph	ㅊ / j	
Consonantes compostes/dobles	ㄲ / k	ㄸ / k	ㅃ / p	ㅆ / s	ㅊ / ch

Fig. 6. Taula de classificació dels 24 jamos juntament amb les consonants i vocals combinades.

Per exemple, amor en coreà es diu: Sa-rang = 사랑. El primer que hem de fer és identificar les síl·labes. Després, ubiquem la primera lletra de la primera síl·laba (ㅅ) a la part superior esquerra. Després col·loquem la vocal (ㅏ). Com aquesta és vertical, la posem a la dreta de la primera consonant; la nostra síl·laba quedaria així: 사 (sa). El pas a seguir és construir la segona síl·laba. Col·loquem la primera lletra (ㅇ) a la part superior esquerra del quadre imaginari. Llavors procedim a situar la vocal (ㅏ) a la dreta de la primera lletra. I posem l'última consonant (ㅇ) sota (en una síl·laba l'última lletra, si és consonant, se situa sota). La síl·laba quedaria així: 랑. Unim les síl·labes, i la nostra paraula està llesta: 사 (sa) + 랑 (rang) = 사랑 (sa-rang).

Ara que ja se sap la manera en la qual es formen les paraules passem a explicar les oracions.

FRASES

Una cosa que pot resultar estranya al principi és l'ordre de les paraules en coreà. És un idioma aglutinant, el que significa que el seu lèxic es construeix mitjançant l'addició de diferents sufixos i la combinació d'aquests. A diferència del català, el castellà i altres idiomes indoeuropeus moderns, el coreà no té una estructura gramatical de subjecte + verb + objecte sinó que es caracteritza per presentar, igual que el japonès o el llatí clàssic, una estructura de subjecte + objecte + verb.

El subjecte es refereix a la persona / cosa / substantiu que es troba realitzant l'acció (el verb). L'objecte, al·ludeix a qualsevol cosa sobre la qual actua el verb.

És a dir, si en català diem: Jo menjo una poma. (Jo = Subjecte, menjo = verb, una poma = objecte).

La mateixa frase en coreà es diria: Jo una poma menjo = 저는 사과를 먹어요. On:

저 = Jo / 는 = partícula (tema) / 사과 = poma / 를 = partícula (objecte) / 먹어요 = menjo

Analitzant la frase, ens trobem amb una altra particularitat del coreà, els substantius i els pronoms van normalment acompanyats per una sèrie de partícules. A aquestes partícules se les nomena partícules gramaticals; i s'afegeixen al final d'aquests substantius, pronoms i objectes per determinar o aclarir la funció que aquestes paraules tenen en l'oració: tema, subjecte, objecte directe, objecte indirecte, complements de lloc, de temps, de manera, de quantitat, etc. La presència d'aquestes partícules permet que l'ordre dels elements en la frase en coreà sigui, en realitat, bastant flexible (especialment en el llenguatge parlat).

FORMALITAT

El coreà és una llengua molt jerarquitzat, ho és tant com la pròpia societat coreana. D'aquesta manera; en coreà mai se li parlarà de la mateixa manera a una persona propera i amb la que es té confiança; que amb un desconegut, amb un professor, amb un avi o amb el cap de l'empresa en la qual treballem.

A l'hora d'escollir quin nivell de formalitat en el llenguatge em d'utilitzar hi ha diversos aspectes a tenir en compte:

1. La relació que tenim amb l'oient: és un familiar, un amic, un conegut o un desconegut.
2. L'estatus social relatiu que existeix entre els dos: és un igual, té un estatus inferior (un nen, un treballador d'un nivell inferior, etc.) o té un estatus superior (un metge, un professor; un treballador de major nivell, etc.)
3. L'edat relativa entre l'un i l'altre: no es parlarà en cap cas de la mateixa manera amb un nen petit, amb algú de la mateixa edat, de més edat o fins i tot amb algú que ens supera àmpliament en edat i experiència (un avi, per exemple).

Existeixen 2 grans nivells en el llenguatge coreà: El banmal (반말) o llenguatge informal i el jondaetmal (존댓말) o llenguatge formal. I dins d'ells hi ha diversos subnivells.

존댓말 o llenguatge formal

- Hasoseo-che (하소서체)
- Hasipsio-che (하십시오 체)
- Haeyo-che (해요체)
- Hao-che (하오체)
- Hage-che (하게 체)

반말 o llenguatge informal

- Haera-che (해라체)
- Hae-che (해체)

El llenguatge informal o 반말 és el llenguatge que s'utilitza amb gent coneguda, propera (amics i familiars) i de la mateixa o menor edat.

Es caracteritza per l'ús de paraules col·loquials; pronoms personals informals i noms propis; contraccions i abreviatures de certes paraules, omissió freqüent de partícules gramaticals...

El llenguatge formal o 존댓말 és un tipus de llenguatge que s'empra en situacions formals; o bé, situacions neutrals en què no s'està segur que el fet d'usar el llenguatge informal vagi a ofendre a l'altra persona. Així, en general, s'utilitzarà el llenguatge formal amb persones desconegudes, o amb les que no hi ha encara la suficient confiança. De la mateixa manera, s'utilitzarà aquest estil amb persones d'un estatus social més gran o que tinguin més edat i també amb persones a les quals se'ls desconeix l'edat o posició social per evitar ser irrespectuosos.

Dins el llenguatge formal encara que hi han diversos subnivells, destaquen dos que tenen un ús més comú i estandarditzat. Aquests són:

-Llenguatge formal neutre o Haeyo-che (해요체), es caracteritza per l'ús d'expressions formals i de respecte; pronoms personals formals; sufixos i títols de certa formalitat acompanyant o substituint els noms propis; presència de partícules gramaticals explícites; i una conjugació verbal i adjectival completa. És diguem, el comodí; ja que es pot usar en la majoria d'ocasions en què es necessita donar-li a la forma de parlar un matís de certa formalitat. Si no se sap quin estil utilitzar, fer servir el formal neutre és la millor opció per a encertar gairebé sempre. I és per això també, que és el principal a l'hora d'ensenyar oracions bàsiques en coreà.

-Llenguatge formal alt o Hasipsio-che (하십시오 체). Les característiques d'aquest subnivell són molt semblants a les del Haeyo-che (해요체), amb una única gran diferència d'ús: aquest nivell de llenguatge és usat en casos de molta més formalitat. A la pràctica, s'usa fonamentalment en les empreses per parlar amb els superiors o caps (encara que siguin de menor edat); a la televisió o la ràdio, tant en les retransmissions de notícies com en les retransmissions esportives o els anuncis comercials; sempre que el locutor es dirigeixi directament a l'audiència; quan els venedors i dependents es dirigeixen als seus clients i en altres casos com l'exèrcit, conferències, etc.

4. L'EDUCACIÓ A COREA DEL SUD

L'acompliment de Corea del Sud en la seva educació en els últims anys ha estat magnífic en l'execució. Els seus resultats en proves estandarditzades i la capacitat dels seus estudiants per avançar amb èxit cap a la graduació universitària és un exemple que moltíssimes nacions al voltant del món persegueixen per ser els millors en educació. A més gràcies a aquest èxit de promoció d'estudiants, el país ha estat considerat com ell posseïdor d'un dels millors sistemes educatius de tot el món. Però

tot l'èxit és a canvi d'alguna cosa i actualment és conegut que Corea del Sud forma part del rànquing de països amb major taxa de suïcidis, la gran majoria d'ells comesos per estudiants que en no arribar a la nota requerida opten per llevar-se la vida i així netejar l'honor de la seva família.

4.1. SISTEMA EDUCATIU

Primerament cal explicar com està estructurat aquest magnífic sistema, a la vista de molts. La llar d'infants destinada a nens d'entre tres i sis anys és opcional a Corea del Sud. Un cop complerts els sis anys, tots els nens i nenes han de passar a l'educació primària obligatòria chodeung-hakgyo. Durant els sis anys següents els alumnes cursaran matèries com anglès, belles arts, coreà, matemàtiques, educació moral, música, educació física, arts pràctiques, ciències i estudis socials. Molts nens durant aquests anys són enviats pels seus pares a rebre extraescolars en escoles privades de hagwon (de les quals parlaré més endavant).

Quan els estudiants tenen al voltant de 12 anys, comencen els últims 3 anys d'educació escolar obligatòria, aquests tenen lloc a les escoles intermèdies Jung Haggyo. El pla d'estudis segueix sent ampli ja que aprofundeix més en el coneixement de les matèries abans esmentades. En aquest moment, l'escolarització comença a intensificar-se, amb més pressió sobre els nens per obtenir bones notes i així poder tenir més oportunitats d'entrar a una bona escola secundària. A les àrees on aquesta entrada es realitza de manera acadèmica, s'exerceix pressió per assegurar-se que puguin entrar a una de les escoles més prestigioses.

Per aquest motiu i amb l'objectiu que els seus fills obtinguin les millors notes molts pares (si no ho havien fet abans) inscriuen els seus fills a escoles privades després de l'horari escolar. És també durant aquests anys que comencen a augmentar els problemes com l'estrès i la depressió entre els joves, que com no es veuen capacitats per arribar al que esperen d'ells acaben prenent la decisió de suïcidar-se.

Un cop acabats aquests tres anys hi ha diverses opcions diferents per a l'educació secundària a Corea del Sud. Els estudiants poden optar per anar a una escola especialitzada en idiomes estrangers, arts o música, per exemple; tot i que s'enfrontaran a una dura competència i hauran de prendre exàmens per inscriure-s'hi. Altrament, també hi ha escoles generals, en les quals l'admissió s'organitza d'acord amb el seu domicili. Encara que aquest nivell d'educació, al voltant de 15 a 18 anys, no es considera obligatori a Corea del Sud, l'acceptació és alta.

4.2 SUNEUNG

Si els estudiants volen anar a la universitat, han de prendre i aprovar el Test d'Aptitud Escolar Universitària, Daehak suhak neungryeok siheom (대학 수학 능력 시험) millor conegut per l'acrònim Suneung (수능) o les sigles CSAT. Aquest examen juga un paper primordial en la societat coreana.

Molts alumnes tenen com a objectiu matricular-se en algun dels tres centres més prestigiosos del país, la Universitat Nacional de Seül, la Universitat de Corea i la Universitat Yonsei, també conegudes com SKY, les inicials en anglès. Aquestes universitats compten

amb places molt limitades, de manera que hi ha un alt nivell competitiu per poder obtenir-ne una; per aconseguir-la gran majoria d'estudiants passen molt del seu temps estudiant. Després de les sis hores de l'escola els estudiants es dirigeixen als hagwons on estaran fins a les vuit del vespre, immediatament després de sopar molts tornen a agafar els llibres fins passades les 2 de la matinada, el que els deixa unes quatre hores per descansar.

Tots aquests esforços culminen amb l'examen de Suneung generalment al novembre. La prova té lloc a nivell nacional des de les 8:30 del matí fins a les 17:30 de la tarda.

Per a aquest dia, com a garantia que tots els estudiants arriben al centre d'examen, el govern obliga a les empreses a retardar l'inici de la jornada laboral i així evitar causar embussos. La policia nacional també és mobilitzada per vigilar el trànsit, i les administracions locals reforcen tant el transport públic com el servei de taxis. Fins i tot la policia pot portar a alumnes que per raons no poguessin arribar, perquè així es presentin a temps. Pel que fa al trànsit aeri, no es permet l'aterratge ni l'enlairament d'avions durant el temps que durin les proves de comprensió auditiva d'anglès, ofertes en directe per la ràdio educativa.

És habitual que els familiars i amics de l'alumne es concentrin a les portes del col·legi per animar-lo abans de l'examen. Es destaca que en les setmanes prèvies es registra també un augment de l'assistència a temples religiosos, on es realitzen ofrenes perquè els aspirants tinguin èxit i obtinguin la millor nota.

Com es pot suposar molts estudiants no aconseguen arribar a la nota per ser admesos en la SKY i molts ni tan sols suporten els mesos anteriors sent així un altre dels moments on hi ha més suïcidis, causats pel competitiu sistema educatiu, la

Fig.7. Pont Mapo. És el pont triat per la majoria de sudcoreans per acabar amb la seva vida. Per lluitar contra aquesta tendència, el govern va escriure frases esperançadores, acompanyades de diverses estàtues que representen el consol.

pressió familiar i el propi sentiment de frustració i deshonra que pateixen en no ser capaços de complir o arribar a les expectatives tant pròpies com familiars.

4.3. HAGWON

Els hagwons són institucions privades amb fins de lucre en tota Corea del Sud. Encara que és més conegut pel seu paper com escoles plenes, on els nens poden estudiar per millorar les seves puntuacions, un hagwon realment realitza diverses funcions educatives: educació complementària que molts nens necessiten només per mantenir-se al dia amb el pla d'estudis escolar regular, educació correctiva per als nens que es retardin en el seu treball, capacitació en àrees no cobertes a les escoles, preparació per als estudiants que s'esforcen per millorar les puntuacions dels exàmens i la preparació per als exàmens d'ingrés a l'escola secundària i la universitat.

Molts altres nens, especialment els més petits, assisteixen als hagwon per a classes de piano, instrucció d'art, natació i taekwondo (태권도). Els hagwons també juguen un paper social; ocasionalment els nens demanen ser enviats perquè els seus amics assisteixen, o també és allà mateix on fan amics, moltes vegades del mateix nivell social (això és degut a que les famílies amb més diners usualment porten els seus fills a hagwons de millor categoria i per tant més cars que altres).

Es poden trobar prop de 100.000 hagwons a tot el país, i el 95 per cent dels estudiants han pres lliçons d'aquestes institucions per quan es graduen de l'escola secundària.

5. ONA HALLYU

5.1. EL PRINCIPI

Corea del Sud des de fa temps és molt conegut per ser una gran potència econòmica, un veritable tigre asiàtic present en tot el planeta. Però fins fa poc gairebé ningú parlava de l'èxit no convencional que el país està tenint des de fa vint anys, l'expansió cultural.

El terme onada Hallyu o onada coreana anomenat també *Hallyu Wave* o *Korean Wave* és una denominació provinent del coreà, amb origen xinès. La seva traducció literal és flux de/des de Corea. Aquest terme nomina el fenomen de la creixent popularitat de la cultura contemporània de Corea del Sud a la resta del món, on s'ha despertat un progressiu interès que abasta el pop coreà (K-pop)²⁰, els drames coreans (K-drames) i

²⁰ Internacionalment s'utilitza la K de Korean en anglès (k-pop, k-dramas, kmovies) per diferenciar la procedència del producte, ja que en el cas de la producció cultural japonesa o xinesa s'utilitzarien J i C respectivament (jpop, c-pop, jdramas, c-dramas). L'ús del guió és opcional.

la quantitat en augment de marques coreanes, com Samsung, Lotte, TonyMoly, etc. que s'estan convertint en referents a nivell global.

Aquest terme va ser encunyat per periodistes de Pequín per primera vegada a finals de la dècada de 1990, quan sorpresos pel fort augment de la popularitat i l'interès en la cultura coreana i la cultura pop van començar a reportar sobre ella. El fenomen, però, va començar a estendre's de manera global a mitjans de 1999, inicialment en països a l'est d'Àsia. En l'actualitat, s'ha estès a molts països fora del continent asiàtic, i malgrat les diferències notables entre les cultures, l'onada Hallyu té molta acceptació.

L'onada coreana comença amb els drames coreans, dorames o kdramas per a la televisió. Després que Corea entaulés relacions diplomàtiques amb la Xina el 1992, els drames televisius coreans i la música pop van guanyar gran popularitat en les comunitats de parla xinesa. Quan CCTV va emetre un dels primers drames reeixits de televisió, *What Is Love?*, al 1997, més de 150 milions de televidents xinesos el van veure. Juntament amb l'anterior alguns dels més rellevants són: *Jewel in the Palace (Joia en el palau)* i *Winter Sonata (Sonata d'hivern)* aquesta última, produïda pel canal coreà KBS2, va acumular seguidors de culte a països com la Xina, l'Índia, Tailàndia ... i especialment al Japó, on es va convertir en un èxit instantani fent que molts dels seus entusiastes fanàtics japonesos visitessin diversos llocs de filmació, inclosa l'Illa Namiseom, a Corea. A causa de l'èxit obtingut amb l'exportació d'aquests drames a altres països, a poc a poc van començar a exportar-se també altres productes culturals com pel·lícules, música, etc.

Mentre s'estenia el domini del K-drama, el K-pop també estava atraient molta atenció entre els adolescents després que s'introduís, de debò, al 1997 en un programa de ràdio anomenat *Seül Music Room* transmès des de Beijing. El moment decisiu per encendre la febre de la cultura pop coreana va ser encapçalat en gran mesura per la banda de nois HOT i l'estrella coreana BoA. El primer es va convertir en el primer artista de K-pop en actuar a l'estranger, més concretament, durant el *Beijing Workers' Gymnasium* al febrer del 2000; mentre que la segona va tenir el primer àlbum, com a artista coreà, en vendre un milió de còpies a Japó. En l'actualitat el fenomen Hallyu ha crescut tant que té un enorme impacte en l'audiència mundial, el que aporta alts ingressos a Corea del Sud i permet una difusió i major coneixement de la seva cultura. Així es considera a Corea del Sud com la desena economia més gran del món.

La moda de l'onada coreana s'ha expandit a la cultura tradicional, la gastronomia, la literatura i l'idioma, creant més i més entusiastes. La gran majoria de les organitzacions relacionades amb Hallyu són clubs de fans de K-Pop, però també hi ha diverses comunitats de persones interessades en drames coreans, menjar, turisme i

més. A desembre de 2017, un total de 73.120.000 de persones en 92 països es van unir a aquestes organitzacions a Àsia, Oceania, Amèrica, Europa, Àfrica i Orient Mitjà.

5.2. L'EVOLUCIÓ DEL K-POP

L'ascens del K-Pop a l'escenari global probablement estigui principalment representat pel "Gangnam Style" de Psy, que tan aviat com es va llançar a finals de 2012, va arrasar a tot el món. Va ser el primer títol de K-Pop a aconseguir el número 1 a la llista oficial de singles britànics, va ocupar el segon lloc en el *Hot 100* dels *Billboard* en els EEUU i també va superar gràfics en més de 30 països, inclosos Espanya, Rússia i Austràlia. El vídeo de YouTube de la cançó ha estat un dels més vistos, amb més de 3 mil milions des que es va llançar el 15 de juliol del 2012. L'èxit mundial de "Gangnam Style" va ser precedit per una onada de grups d'ídols K-Pop a Corea del Sud com Big Bang, Girls 'Generation i Super Junior entre d'altres. Al 2009, el grup de noies de cinc membres, Wonder Girls, va incardinar en el mercat nord-americà i es van convertir en les primers ídols coreanes a trencar la llista *Billboard Hot 100* amb la cançó "Nobody". En els últims anys, els actes de K-Pop han experimentat un canvi de generacions, des d'ídols de segona generació, com els mencionats anteriorment, fins a ídols de tercera generació, com BTS, TWICE, EXO i BLACKPINK que utilitzen activament les xarxes socials. La popularitat dels cantants de K-Pop es basa en gran mesura en les seves excel·lents habilitats vocals, la seva enlluernadora presència a l'escenari i les seves impecables actuacions de ball ben coreografiades, entre altres coses. Encara que, el fet més importants és cada grup té un gran nombre de fanàtics fidels amb un nom propi que els identifica i representa com a unitat. Si bé poden semblar còmodes i carismàtics a l'escenari, el seu rendiment és el resultat de molts anys d'ardu treball en lloc de qualsevol talent innat.

El grup BTS ha creat una sensació de K-Pop que mai abans s'havia presenciada al mercat mundial. En països com EEUU, França o Mèxic, on el K-Pop encara està lluny

Fig.8. El grup BTS durant un dels seus concerts a Estats Units.

del corrent principal, les escenes de fanàtics ARMY cantant en coreà i agitant pancartes amb escriptura coreana van ser suficients per sorprendre a tot el món. Les seves aparicions no només en els *Billboard Music Awards*, sinó també en tres programes d'entrevistes importants dels Estats Units, com *The Ellen DeGeneres*

Show, van rebre molta atenció de nord-americans i coreans per igual. Sis anys després del seu debut, BTS s'ha convertit en l'acte de K-Pop més reeixit del món²¹.

5.3. L'EVOLUCIÓ DELS K-DRAMES

El gran èxit de *What Is Love?* i *Winter Sonata* a la Xina i al Japó, va jugar un paper important en impulsar els drames de televisió coreans a Àsia i més enllà. Aquests èxits van ser seguits per *Dae Jang Geum* (MBC), una sèrie èpica de televisió sobre una cuinera òrfena que va esdevenir la primera doctora del Rei, el drama es va convertir en un dels drames de televisió millor qualificats a Corea abans de ser exportat a 87 països de tot el món, inclosos els estats islàmics com l'Iran, on va rebre fins al 80% dels espectadors, gràcies a la seva representació de la cultura tradicional coreana, com la cuina coreana de la Cort Reial, els vestits tradicionals i el coneixement medicinal. El k-drama, es va exportar a països de tot el món, inclosos Àsia, Amèrica del Nord, Europa i Orient Mitjà, des del Japó i Egipte fins a Mèxic i Polònia, amb un guany de prop de 13 mil milions de won. La importància d'aquest k-drama va anar més enllà de l'espectacle en si, ja que es creu que ha contribuït a expandir l'abast de Hallyu a la cuina, la moda i la medicina coreanes.

En el 2013, els drames, com *My Love from the Star* i *That Winter, the Wind Blows*, van ser estimats pels fanàtics internacionals, mentre que al 2016, *Dokkaebi (Guardian: The Lonely and Great God)*, *Moonlight Drawn by Clouds* i *Descendants of the Sun* van reviuire la moda Hallyu internacionalment.

Al setembre de 2017, Corea va ser convidada com el país convidat d'honor (Invitée d'honneur) al *Festival de la Fiction TV*, un festival de drama francès al que van assistir directors i productors de sèries populars del drama coreà.

6. L'ONA HALLYU A ESPANYA

Donada la influència que està tenint la cultura coreana al voltant del món, era d'esperar-se que a Espanya també arribés. Des dels seus inicis fins ara s'ha vist un augment no sols dels fans pel kpop i els kdramas sinó que aquest creixent interès ha portat amb ell, un augment de la curiositat per Corea del Sud.

Ja sigui per la història, la gastronomia o els chaebols a causa de les sèries, les ganes d'aprendre coreà pel kpop, o a lo millor, una barreja de tot; la veritat és que aquesta curiositat ha aportat aspectes molt positius a Espanya, tant a nivell social com personal.

²¹ Els integrants de BTS van realitzar un discurs a la ONU al setembre de 2018 per el llançament de la iniciativa SPEAK YOURSELF d'UNICEF, on animaven a tots els joves a expressar-se i explicar els seus problemes.

Al que ens referim quan afirmem això, és que hem pogut veure gràcies a les entrevistes realitzades²², que la gran part del fans de l'ona Hallyu no sols segueixen la moda i als ídols, sinó que arran del seu interès, augmenten com a conseqüent, el seu coneixement sobre Corea del Sud aprenent des d'aspectes de gastronomia i plats típics fins a aspectes actuals com el servei militar obligatori del país, els problemes polítics amb Corea del Nord i la pressió estudiantil present al país.

A més, diverses acadèmies han afegit cursos de coreà o han vist augmentat l'interès del públic cap a aquests.

D'altra banda, cal esmentar que Espanya està present tant la indústria del k-pop com la dels k-drames. Grups d'ídols com Monsta X o VAV han portat els seus concerts a Madrid. Juntament amb ells, està el grup femení BLACKPINK, el qual està revolucionant el mercat i aconseguint rècords internacionals fins ara mai aconseguits per un grup femení de kpop, i que a mitjans aquest any va fer *sold out* amb les seves entrades per al Palau Sant Jordi de Barcelona.

Les productores de les sèries coreanes, també estan interessades en Espanya, més concretament en les platges de Galícia i Catalunya on es van rodar diverses seqüències del kdrama *The Legend of the Blue Sea*. Però de tots, destaca *Memories of the Alhambra* un kdrama inspirat i gravat en la seva major part en els entorns i el palau de la Alhambra, monument representatiu d'Espanya.

CONCLUSIONS

Finalitzat aquest treball, s'ha mostrat que Corea del Sud és un país modern, avançat i evolucionat que manté una economia molt competitiva a escala global amb molts països; però que tot i així no ha oblidat la seva identitat cultural, mantenint fins a dia d'avui, idees i pensaments que si bé, han evolucionat i s'han adaptat als canvis socials, han estat arrelats des de fa segles en la població. La seva capacitat per a crear, innovar i exportar tecnologia moderna de qualitat és indiscutible. Després de superar una dura postguerra, Corea del Sud està actualment entre els països més desenvolupats del món, mantenint-se present en mercat internacional no sols tecnològic i nàutic, sinó que ara també musical.

En pensar en Corea del Sud, no podem limitar-nos a solament dir que és molt diferent a Espanya. Un dels meus objectius, a part de mostrar la seva societat, era aconseguir entendre perquè es comporten com ho fan actualment i trobar, que factors han fet que la seva població sigui no sols respectuosa, sinó competitiva, estricta i professional.

²² Veure annexos 2.1 i 3.

Per a entendre millor el que s'acaba de presentar en el paràgraf anterior, podem posar diversos exemples que, no són solament rumors o prejudicis ja establerts, sinó que han estat confirmats per persones que han estat vivint allí.

Un d'aquests exemples és el caràcter de la gent gran, ja que en viure en una societat on el respecte als majors és la base de tot, fa que moltes vegades aquests ancians perdin l'educació envers els joves, sense que aquests últims puguin protestar.

Un altre exemple del reservats i educats que són en general, són les mostres d'afecte. Fins fa poc era pràcticament impossible veure a una parella de la mà o compartint un batut. Avui dia, i gràcies a les noves generacions, això està canviant a poc a poc, encara que el respecte que els majors els exigeixen, limita les mostres d'afecte a solament agafar-se de la mà o portar roba de parella, una cosa molt popular, sobretot entre els joves.

Llavors, a pesar que sí, tant Espanya com Corea del Sud són molt diferents, no hauríem de crear-nos una impressió basada en estereotips o clixés establerts per pel·lícules, publicitat..., en el seu lloc podríem investigar i intentar comprendre perquè l'altre país és com és. I en fer-ho no sols podríem evitar malentesos culturals, sinó que fins i tot podríem aprendre d'aquesta cultura millorant així la nostra vida i societat.

FONTS DE CONSULTA I DOCUMENTACIÓ

BIBLIOGRAFIA

Instituto Coreano de Desarrollo. (2010). *La economía coreana: Seis décadas de crecimiento y desarrollo* (1ª ed.). Santiago de Chile: Santiago CEPAL.

WEBGRAFIA

PÀGINES WEB

Asia Society. (2019). *South Korean Education*. Recuperat 14/08/2019, des de <https://asiasociety.org/education/south-korean-education>

Cartwright Mark. (2016). *Gojoseon*. Recuperat 07/05/2019, des de <https://www.ancient.eu/Gojoseon/>

Datos Freak. (2017). “¿Mega-ultra-hiper-usted me podría decir la hora, por favor?”. Recuperat 10/08/2019, des de <https://www.datosfreak.org/datos/slug/idioma-coreano-siete-niveles-de-formalidad/>

EcuRed. (2014). *Ola Hallyu*. Recuperat 05/08/2019, des de https://www.ecured.cu/Ola_Hallyu

Elite Asia Marketing Team. (2017). *Hallyu Wave: How It All Started*. Recuperat 05/08/2019, des de <https://resources.elitetranslations.asia/2017/01/04/hallyu-wave-started/>

Fernández Israel. (2019). *Después del K-Pop, llega la 'Korean Wave' a nuestras pantallas*. Recuperat 05/10/2019, des de <https://www.nobbot.com/general/korean-wave-k-pop/>

García Javier. (2015). *COREA (IMPERIO DE COREA) (KOREAN EMPIRE) 1897 – 1910*. Recuperat 11/08/2019, des de <https://paisdesdesaparecidos.wordpress.com/corea-imperio/>

Haky & Vany. (2014). *Lección 3: La estructura básica de la oración en Coreano. Pronombres personales; Demostrativos; Partículas de tema (은/는) y de sujeto (이/가); Verbo O/ㄷ.* Recuperat 10/08/2019, des de <http://aprendecoreano.es/lecciones-de-gramatica/nivel-1/leccion-3-la-estructura-basica-de-la-oracion.html>

Haky & Vany. (2014). *Lección 8: Verbos y Adjetivos 2: Grados de Formalidad*. Recuperat 10/08/2019, des de <http://aprendecoreano.es/lecciones-de-gramatica/nivel-1/leccion-1-8-verbos-y-adjetivos-2-grados-de-formalidad.html>

Han-A Madrid. (2017). *Hangul: el alfabeto coreano*. Recuperat 10/08/2019, des de <http://han-association.com/2017/03/22/hangul-alfabeto-coreano/>

How to study Korean. (2018). *Lección 1: Oraciones básicas*. Recuperat 10/08/2019, des de <https://www.howtostudykorean.com/unit1/unit-1-lessons-1-8/unit-1-lesson-1/leccion-1-oraciones-basicas-coreanas/>

Human Rights Advocate. (2018). *South Korea's commitment to invest in education pays off*. Recuperat 14/08/2019, des de <https://worldtop20.org/the-incredible-south-korean-education-system>

IPFS. (2017). *Balhae*. Recuperat 08/05/2019, des de <https://ipfs.io/ipfs/QmXoyvizjW3WknFiJnKLwHCnL72vedxiQkDDP1mXWo6uco/wiki/Balhae.html>

IPFS. (2017). *Gojoseon*. Recuperat 08/05/2019, des de <https://ipfs.io/ipfs/QmXoyvizjW3WknFiJnKLwHCnL72vedxiQkDDP1mXWo6uco/wiki/Gojoseon.html>

IPFS. (2017). *Goryeo*. Recuperat 11/08/2019, des de <https://ipfs.io/ipfs/QmXoyvizjW3WknFiJnKLwHCnL72vedxiQkDDP1mXWo6uco/wiki/Goryeo.html>

IPFS. (2017). *Joseon*. 11/08/2019, des de <https://ipfs.io/ipfs/QmXoyvizjW3WknFiJnKLwHCnL72vedxiQkDDP1mXWo6uco/wiki/Joseon.html>

IPFS. (2017). *Korea under Japanese rule*. Recuperat 11/08/2019, des de https://ipfs.io/ipfs/QmXoyvizjW3WknFiJnKLwHCnL72vedxiQkDDP1mXWo6uco/wiki/Korea_under_Japanese_rule.html

IPFS. (2017). *Korean Empire*. Recuperat 11/08/2019, des de https://ipfs.io/ipfs/QmXoyvizjW3WknFiJnKLwHCnL72vedxiQkDDP1mXWo6uco/wiki/Korean_Empire.html

IPFS. (2017). *Later Three Kingdoms*. Recuperat 11/08/2019, des de https://ipfs.io/ipfs/QmXoypizjW3WknFiJnKLwHCnL72vedxiQkDDP1mXWo6uco/wiki/Later_Three_Kingdoms.html

IPFS. (2017). *North–South States Period*. Recuperat 08/05/2019, des de https://ipfs.io/ipfs/QmXoypizjW3WknFiJnKLwHCnL72vedxiQkDDP1mXWo6uco/wiki/North%E2%80%93South_States_Period.html

IPFS. (2017). *Proto–Three Kingdoms of Korea*. Recuperat 08/05/2019, des de https://ipfs.io/ipfs/QmXoypizjW3WknFiJnKLwHCnL72vedxiQkDDP1mXWo6uco/wiki/Proto%E2%80%93Three_Kingdoms_of_Korea.html

IPFS. (2017). *Three Kingdoms of Korea*. Recuperat 08/05/2019, des de https://ipfs.io/ipfs/QmXoypizjW3WknFiJnKLwHCnL72vedxiQkDDP1mXWo6uco/wiki/Three_Kingdoms_of_Korea.html

javierlisc. (2015). *HANGUL SISTEMA DE ESCRITURA COREANO*. Recuperat 05/08/2019, des de <https://liscabroad.wordpress.com/2015/02/23/hangul-sistema-de-escritura-coreano/>

kocis. 2019. *Hallyu (Korean Wave)*. Recuperat 05/08/2019, des de <http://spanish.korea.net/AboutKorea/Culture-and-the-Arts/Hallyu>

kocis. *The Beginnings of the Country's History (Prehistoric Times - Gojoseon)*. Recuperat 07/05/2019, des de <http://www.korea.net/AboutKorea/History/The-Beginnings-of-the-Countrys-History>

Learn-Hangul. (2016). *THE HISTORY OF HANGUL*. Recuperat 10/08/2019, des de <http://learn-hangul.com/home/the-history-of-hangul/>

Lukyanov Denis. (2018). *La ola coreana, una herramienta de Seúl para el 'dominio mundial'*. Recuperat 05/08/2019, des de <https://mundo.sputniknews.com/cultura/201812111084055705-cultura-popular-de-corea-del-sur-kpop-dorama-cocina-coreana-hallyu/>

Martiine Andii. *한글의 역사 (historia del hangul)*. Recuperat 05/08/2019, des de <https://es.calameo.com/read/005094289c4887b666dca>

New World Encyclopedia. (2015). *Samguk Yusa*. Recuperat 07/05/2019, des de http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Samguk_Yusa

New World Encyclopedia. (2017). *Gojoseon*. Recuperat 07/05/2019, des de <http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Gojoseon>

Ramírez Lorenzo. (2015). *Lengua Coreana para castellanófonos*. Recuperat 05/08/2019, des de <http://www.culturacoreana.es/wp-content/uploads/2015/09/Tema-I-culturacoreanacom5.pdf>

Romano Aja. 2018. *Cómo el K-pop se convirtió en un fenómeno global*. Recuperat 05/08/2019, des de <https://www.vox.com/culture/2018/2/16/16915672/what-is-kpop-history-explained>

Salazar Fernando. (2017). *El milagro del río Han, un referente para el desarrollo*. Recuperat 10/08/2019, des de <https://elordenmundial.com/el-milagro-del-rio-han-un-referente-para-el-desarrollo/>

Scholaro. (2018). *Sistema educativo en Corea del Sur*. Recuperat 14/08/2019, des de <https://www.scholaro.com/pro/countries/South-Korea/Education-System>

SCS | SEOUL. (2013). *How was Hangul invented?*. Recuperat 10/08/2019, des de <https://www.economist.com/the-economist-explains/2013/10/08/how-was-hangul-invented>

TransferWise. (2017). *The South Korean education system: An overview*. Recuperat 14/08/2019, des de <https://transferwise.com/gb/blog/south-korean-education-overview>

Wikipedia, the free encyclopedia. (2019). *Gojoseon*. Recuperat 07/05/2019, des de <https://en.wikipedia.org/wiki/Gojoseon>

Wikipedia, the free encyclopedia. (2019). *History of Korea*. Recuperat 08/05/2019, des de https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Korea

YUN. (2010). *Partículas*. Recuperat 10/08/2019, des de 10/08/2 <http://hablemosencoreano.blogspot.com/2010/01/particulas.html>

TESIS ELECTRÒNIQUES

Díaz Martínez, Alberto. (2015). *LOS SISTEMAS DE ESCRITURA COREANOS DEL PRÉSTAMO A LA ESCRITURA PROPIA*. Tesis doctoral no publicada, Universitat Autònoma de Barcelona. Recuperat 10/08/2019, des de https://ddd.uab.cat/pub/tfg/2015/tfg_25012/Diaz_Martinez_Alberto_TFG_GEAO_2014-15.pdf

Salat Casado, Silvia. (2016). *Contextualización geopolítica del antiguo reino de Corea: El reino de Goguryeo*. Tesis doctoral no publicada, Universitat Autònoma de Barcelona. Recuperat 07/05/2019, des de https://ddd.uab.cat/pub/tfg/2016/tfg_45216/TFG_2015-16_FTI_Salat_Casado.pdf

Simón Eiras, Raquel. (2015). *Repercusiones sociales de género de la Ola Coreana (Hallyu)*. Tesis doctoral no publicada, Universitat Autònoma de Barcelona. Recuperat 05/08/2019, des de https://ddd.uab.cat/pub/tfg/2015/tfg_25063/Simon_Eiras_Raquel_TFG_GEAO_2014-15.pdf

Vázquez Pastor, Sandra. (2014). *EL MILAGRO DEL RÍO HAN 2.0: PASADO, PRESENTE Y FUTURO COREANO*. Tesis doctoral no publicada, Universidad Pontificia Comillas. Recuperat des de <https://repositorio.comillas.edu/rest/bitstreams/2751/retrieve> [12/08/2019]

IMATGES

Imatge de portada: Google imatges

Figura 1: <http://han-association.com/2018/02/01/mitos-dangun-nacimiento-corea/>

Figura 2: <http://koreabizwire.com/jikji-metal-print-type-restoration-nearing-completion/31950>

Figura 3: Google imatges

Figura 4: <http://han-association.com/2017/03/22/hangul-alfabeto-coreano/>

Figura 5: Google imatges

Figura 6: Taula creada per l'autor del treball

Figura 7: https://aminoapps.com/c/corea_amino/page/blog/mapo-el-puente-de-los-suicidios-rio-han-lado-b/42pm_n1ZiYuov88WpKDaNpd0kkg8Gvkr4MG

Figura 8: Google imatges

ANNEXOS

ANNEX 1: LÍNIA HISTÒRICA

1.1 ELS INICIS DE LA HISTÒRIA I LA CULTURA DE LA SOCIEDAT SUR-COREANA

1.2 COREA DEL SUD COM A PAÍS, EL MIRACLE DEL RIU HAN

ANNEX 2: ENTREVISTES

2.1 ENTREVISTA A RUT

2.2 ENTREVISTA A UN PSIQUIATRA

ANNEX 2: ENQUESTES

3.1 ENQUESTA EN CATALÀ

3.2 ENQUESTA EN CASTELLÀ

대한민국

ANNEX 1: LÍNIA HISTÒRICA

1.1. ELS INICIS DE LA HISTÒRIA I LA CULTURA DE LA SOCIEDAT SUR-COREANA

2333 aC	Fundació del regne de Gojoseon en base a les descripcions de Samguk Yusa, entre d'altres.
300 aC	Gojoseon perd un important territori occidental després d'una guerra amb l'estat de Yan. Sorgeix un estat anomenat Jin al sud de la península de Corea.
195 aC	El rei Jun nomena un refugiat de Yan, Wi Man, per protegir la frontera amb la Xina. Qui més tard es rebel·larà i usurparà el tron de Gojoseon.
108 aC	La dinastia Han derrota a Wi Man Joseon i instal·la quatre comandàncies a la península del nord de Corea. La regió nord de la península de Corea i Manxúria és ocupada pels estats de Buyeo, Goguryeo, Okjeo, Dongye i altres més petits.
57 aC	Fundació tradicional de Silla per la unificació de sis tribus dins Jinhan.
18 aC	Fundació inicial de Baekje en el territori de Mahan, al poc temps començarà a superar-la lentament.
313	Goguryeo després d'haver conquerit i absorbit a tots els seus veïns, destrueix l'última comandància xinesa.
300	Els tres regnes dominen la península com regnes.
IX i X	Silla és sacsejada pels problemes derivats de la seva dependència del sistema de classificació òssia.
889	Els pagesos i agricultors de Silla es rebel·len contra les càrregues tributàries.
918	Wang Geon enderroca a Gung Ye i després d'haver-lo derrocat estableix una nova dinastia anomenada Goryeo creant la nova troica de Goryeo, Baekje i Silla.
935	El rei Gyeongsun, d'una Silla molt debilitada, es rendeix a Goryeo.

- 936 Baekje cau davant Goryeo i la península finalment es reunifica.
- 1392 La dinastia Goryeo es eliminada pel fundador de Joseon.
- 1876 Tractat Japó-Corea.
- 1894 Revolució camperola Donghak
- 1895 Assassinat de la Reina Min.
- 1896 El rei Gojong y el príncep hereu fugen a la delegació russa.
- 1897 El Regne de Joseon és nomenat oficialment com a Imperi de Corea per l'emperador Gojong després d'haver tornat.
- Intent d'industrialització de Corea a través de les Reformes de Gwangmu
- 1905 Tractat Japó-Corea, en què l'Imperi de Corea és declarat protectorat de Japó.
- 1910 S'estableix en el Tractat Japó-Corea l'annexió de Corea per part del Japó. Aquest tractat mai va ser signat pel regent coreà, Gojong.
- 1945 El domini imperial japonès sobre Corea acaba.
- 1965 Els tractats desiguals entre Corea i el Japó imperial, especialment els de 1905 i 1910, són declarats "ja nuls" en el moment de la seva promulgació.
- 1948 Establiment de dos governs separats, cadascun dels quals afirma ser el govern legítim de tota Corea.
- 1950 Inici de la Guerra de Corea.
- 1953 Fi de la guerra, els dos governs separats (la Unió Soviètica al nord i els Estats Units al sud) s'estabilitzen en les entitats polítiques existents de Corea del Nord i del Sud.

1.2. COREA DEL SUD COM A PAÍS, EL MIRACLE DEL RIU HAN

- 1960 La pobresa en la qual queda Corea del Sud després de la guerra provoca la revolució estudiantil
- El president Sygman Rhee després de perdre, al costat del seu partit polític, el suport de la societat renúncia al seu lloc.
- El poder militar és acusat de corrupció.
- Yun Bo-seon és elegit president.
- 1962 Acaba el govern de Yun Bo-seon.
- Park Chung-hee dóna un cop d'estat.
- 1972 Després de diverses protestes, Park declara la llei marcial.
- 1979 Park és assassinat
- Choi Kyu-hah ocupa el poder
- 1980 Chun Do-hwan dóna un cop d'estat
- 1981 Chun aixeca la llei marcial imposada anys abans per Park1988
- Chun deixa el poder
- Roh Tae-woo és elegit president
- Corea del Sud és amfitriona dels Jocs Olímpics.
- 1993 Després del mandat de Roh, surt elegit com a president Kim Young-Sam.
- 1997 Es desencadena el que serà conegut com la crisi del Fons Monetari Internacional.
- 1998 Després de la crisi, Corea del Sud comença a registrar un creixement.
- Kim Dae-Yung és elegit president.
- 2003 Roh Moo-hyun és elegit president
- 2007 Es signa una declaració que compromet a Corea del Nord i Corea del Sud a buscar un tractat de pau definitiu.

- 2008 Comença l'última gran recessió global
Es tria com a president a Lee Myung-bak
- 2009 Roh se suïcida deixant una nota demanant perdó per tot el que havia esdevingut durant el seu mandat.
- 2013 Park Geun-hye filla del president Park, és elegida presidenta.
- 2016 Comencen les investigacions sobre la relació de Park amb Choi Soon-sil
- 2017 El 10 de març el Tribunal Constitucional confirma per unanimitat la seva destitució
Moon Jae-in és elegit president.

ANNEX 2: ENTREVISTES

2.1. ENTREVISTA A RUT

¿Qué es lo que más te motivó para viajar?

Me llamo Rut, y tengo 31 años y soy española. La verdad, no puedo explicar la razón por la que me siento atraída por Corea ya que siento que es como un imán que me atrae. Desde la cultura, tradición, el idioma y la comida hasta la amabilidad de la gente de este país. Por esto, este es mi cuarto viaje a este país (nunca había repetido un país tantas veces). Esta vez, la motivación principal es estudiar coreano, por lo que tras conseguir una visado de "working-holiday" me decidí a venir un año a vivir a Corea del Sur.

¿Al llegar al país, cual fue la primera diferencia notable que notaste con España?

Lo primero que noté es la diferencia de trato dependiendo de con quien hables. Culturalmente, el funcionamiento de la sociedad coreana es diferente a la Española o Europea ya que está basada en el confucianismo y con una tradición de respeto a los mayores y culto a los antepasados. Esto se refleja hasta en el lenguaje hablado, ya que hay que utilizar verbos o formas verbales especiales si hablas con alguien mayor o con estatus social más alto que tú.

¿En algún momento te sentiste discriminada por el hecho de ser extranjera? ¿Te trataron bien o por el contrario tuviste alguna mala experiencia por el hecho de serlo?

Personalmente, no me he sentido discriminada por ser extranjera, pero si que he oído que otras personas de diferentes culturas han tenido alguna experiencia difícil.

¿Podrías explicarme si estando en Corea viste alguna situación relacionada con la presión que sufren los estudiantes? Qué opinas al respecto?

Estando en Corea, no he visto nada relacionado con la presión que sufren los estudiantes, pero será porque no me muevo en un ambiente escolar. Pero si que tengo entendido que la sociedad es bastante exigente en el ámbito laboral y estudiantil.

¿Estando por el país viste en algún momento algo relacionado con España o con su representación estereotipada (restaurantes/flamenco/toros...)?

Estado en el país no he visto nada relacionado con España, pero se que hay restaurantes de comida española.

¿Tuviste facilidad para encontrar guías, indicaciones, audio guías... en español, o por el contrario, había limitaciones y todo consistía en el inglés?

La mayoría de material está en inglés, desde guías y mapas, hasta tours en los sitios más turísticos. Sería muy útil tener material en español.

¿Conociste a alguien que hubiera viajado a España?

Si, de hecho conocí a mi profesora entonces de Coreano en Barcelona y a un amigo y una amiga coreanos que estudiaban en España y después volvieron a Corea.

¿Observaste si los grupos de kpop populares aparecen en una cantidad considerable de anuncios en Corea del Sur o es solo una falsa idea establecida?

Los grupos populares de coreano están en innumerables anuncios por la calle y en productos en las tiendas.

¿Hoy en día, las parejas siguen sin mostrar contacto físico en público o ya se pueden ver muestras de cariño, besos por la calle?

Se pueden ver parejas que se dan la mano y se muestran cariño, pero es raro ver a parejas dándose un beso por la calle.

¿Qué tan común dirías tú que es el vestirse de pareja? Los coreanos verdaderamente lo hacen tanto o es solo en los kdramas?

Sí que se ven parejas con prendas o complementos iguales, es algo muy popular en Corea.

¿Es verdad que los ancianos tienen tan poco respeto por los jóvenes al grado que los empujan para pasar o se cuelan? Tu viste o experimentaste esta situación?

La verdad es que si, especialmente en el metro, las personas mayores no tienen contemplaciones por empujar para poder entrar.

¿Dónde tú vives (por favor dime que provincia es), que tan fácil es encontrar muestras de la cultura coreana, como por ejemplo restaurantes o tiendas con comida coreana?

Ahora mismo vivo en Seúl, por lo que las cantidades de restaurantes y tiendas con productos coreanos son del 99.5%.

¿Crees que la ola Hallyu ha tenido un gran impacto aquí en España? Ves posible, teniendo presente el estado actual de España, que el país atraiga más la atención de agencias de entretenimiento para dar sus conciertos?

No sabría decir si un gran impacto, pero definitivamente ha habido un cambio y la gente está interesada en Corea y la ola Hallyu. Mucha gente siente curiosidad y se han incrementado los cursos de aprendizaje de coreano (me lo confirmaron en mi academia Clicasia, en Barcelona).

La atracción de las agencias hacia España para dar conciertos dependen de muchas cosas, no estoy segura de si la demanda será suficiente para que salga rentable a una compañía que viaja desde tan lejos.

¿Has notado una presencia mayor de muestras de fans, como por ejemplo llevar ropa del grupo, mochilas, bailar... que hace unos pocos años?

Definitivamente, se ve mucho en Barcelona. Desde la ropa y accesorios, hasta las prácticas de baile, reuniones de fans y fiestas kpop.

¿Crees que la ola Hallyu tiene futuro y aumentará su presencia aquí o por el contrario en poco tiempo decaerá?

Desde mi punto de vista, solamente está comenzando, imagino que todavía podré haber más influencia de la ola Hallyu en países fuera de Corea.

2.2. ENTREVISTA A UN PSIQUIATRA

Por motivos de confidencialidad pedidos por el entrevistado no mencionaré el nombre de este.

¿Qué diferencia hay entre un psicólogo y un psiquiatra?

Hay mucha diferencia. Primero, las dos son dos carreras distintas, psicología y psiquiatría. En general la psicología está más orientada hacia el comportamiento, hay exploración psicológica, neuropsicológica... y también entre los psicólogos hay varias corrientes, hay psicólogos que se dedican a la terapia y psicólogos que se dedican a la investigación de la exploración; pero lo más importante es que la herramienta principal del psicólogo es la intervención psicoterapéutica. Además, los psicólogos no son médicos, o sea, hay cierta limitación en este aspecto, el psiquiatra, en cambio, es un médico que se especializa en psiquiatría, entonces si puede tener acceso al tratamiento farmacológico. Para un psiquiatra, el enfermo es el paciente; en cambio en lo que toca a los psicólogos, el enfermo al que a veces se le suele llamar paciente, aunque no lo sea (ya que prácticamente es un cliente, que tiene una intervención psicológica para, por ejemplo. una fobia o estrés post-traumático. En cambio en enfermedades graves, psiquiátricas, como la esquizofrenia, la depresión, el trastorno bipolar... el abordaje tiene que ser mucho más complejo y jurídico, tanto a nivel médico como psicológico. A veces el tratamiento es combinado pero la intervención terapéutica la tiene que hacer un psiquiatra. Si después se quiere complementar con una intervención psicoterapéutica con el psicólogo se puede hacer pero en general el tratamiento de base lo establece un psiquiatra.

Resumiendo, son dos carreras distintas con dos abordajes distintos de la enfermedad psiquiátrica, uno se dedica más a remodelar un poco el comportamiento, a buscar mecanismos de defensa emocional y el otro trata enfermedades mucho más graves con un impacto mucho más fuerte, que necesitan un seguimiento mucho más complejo y el tratamiento, al igual, mucho más complicado.

¿Por qué las enfermedades son un tabú y le cuesta mucho a la sociedad hablar sobre ellas?

Porque dan vergüenza, en general la enfermedad psiquiátrica o la enfermedad del alma, de adaptación da vergüenza porque se encuadra en la parte médica de gente rara, de enfermedades extrañas. Antes, por ejemplo, la gente escondía a sus familiares en casa si tenían una depresión o un trastorno bipolar o una esquizofrenia por vergüenza, por lo que dirían los vecinos. Hace poco la gente que escuchaba voces

las tomaban de brujos, brujas y los quemaban en la hoguera y ¿por qué? Porque eran algo raro, la gente no entendía y cuando la gente no entiende pues tiene miedo, no sabe de qué se trata y quiere esconder el problema o solucionarlo de una forma radical. Hasta hace poco existían los manicomios, que no eran hospitales psiquiátricos, hablamos de hace poco, 50 o 60 años; la gente se encerraba allí y no había terapia terapéutica ni nada. Ya se entendía muy poco de la enfermedad psiquiátrica, lo que se hacía era que se encerraba a la gente para esconderla, por vergüenza, de la sociedad.

La gente cada vez va cogiendo más conciencia de que es una enfermedad y que se tiene que tratar porque tiene un impacto importante al nivel social, familiar y personal del paciente en su entorno. Se han descubierto fármacos con buena eficacia, métodos psicoterapéuticos también, y se ha ido entendiendo mucho mejor la enfermedad en sí, y al entender la enfermedad se le pierde el miedo ya que sabes de que se trata; entonces la tratas y ves que el paciente se integra en la sociedad, retoma su vida anterior en mayor o menor medida, dependiendo de la enfermedad y de la respuesta terapéutica, pero se ve que hay un resultado positivo y teniendo un resultado positivo la gente tiene más confianza y más fe en que es una enfermedad que se puede tratar. Hay enfermedades psiquiátricas que se tratan cien por ciento, algunas no, si son crónicas por ejemplo; pero hay otras enfermedades como la depresión por ejemplo que son algunas de las enfermedades que se tratan al cien por ciento, y con un buen tratamiento el paciente puede que nunca tenga otra recaída.

Pero en general una de las peores cosas que le puede pasar a una persona es tener una enfermedad psiquiátrica y no entenderla muy bien, ni él ni el entorno familiar. Por ejemplo, la enfermedad del alzheimer, que está allí entre psiquiatría, neurología y geriatría; mucha gente cuando empieza a tener ese deterioro o cuando busca por internet o habla con el médico y ve lo que le espera más adelante, dice “preferiría tener un cáncer”, ya que con el cáncer hay un montón de asociaciones, de apoyo, la gente te entiende... está todo como más a por ti. Con el alzhéimer o una esquizofrenia la gente podría decir “¿qué es lo que tiene? Esquizofrenia, uuhh” en cambio “¿qué es lo que tiene? Cáncer, oh pobrecito”.

Por eso, el estigma de la enfermedad psiquiátrica todavía existe y está muy presente pero cada vez se va diluyendo al entender mejor la enfermedad y de que se trata.

¿Crees que está mal visto ir al psicólogo o psiquiatra? ¿Por qué?

Cada vez menos, porque la gente ve los resultados. En general en esta sociedad, antes no, pero hoy en día, como es una sociedad muy movida y muy competitiva, la gente no se permite estar deprimida ni con ansiedad. Entonces, la idea es tratar la ansiedad para poder reintegrarte en tu trabajo, para poder ganar el dinero que te haga falta y para poder progresar en tu carrera.

Con la depresión pasa igual, lo único que es un poco distinto, ahora bien, hay que hacer un matiz, es diferente ir al psicólogo y que te lleven. Aquí hablamos de conciencia de enfermedad, si una persona se da cuenta que tiene una enfermedad, dice “mira, tengo esta ansiedad que no me deja vivir, no puedo dormir o tengo una situación de nervios que no me deja, no puedo tener una buena relación con mis hijos, con mi familia, con mis padres, con mis compañeros de trabajo... y me lo tengo que tratar, tengo que ir al psicólogo o al psiquiatra para ver qué es lo que me pasa”, y a veces con una medicación o una intervención psicoterapéutica, todo eso dimites y el paciente se da cuenta y ve que está mejor, y entonces cuando ve a su compañero que le pasa igual dice “mira, yo te recomiendo que vayas al psicólogo o al psiquiatra, porque a mí me paso lo mismo y estoy mucho mejor”. Pero para eso, lo imprescindible, es que uno se dé cuenta de que está mal, porque hay enfermedades psiquiátricas que no te das cuenta de que estas mal y entonces no te das cuenta de que sí que necesitas una intervención terapéutica.

¿Las enfermedades mentales se pueden clasificar?

Evidentemente, hay varias clasificaciones como el DCM o el CIE, una es norteamericana y la otra es mundial. Hay también una europea, pero sí, sí se clasifican. En función del tipo de enfermedad hay también varias clasificaciones, según la gravedad, combinaciones, que pueden ser dos enfermedades que se combinan en una.

¿Cuáles son los factores que pueden influir en la depresión?

La depresión es una enfermedad, hay que hacer una distinción clara entre una depresión y un trastorno adaptativo por ejemplo. Puedes tener una depresión sin tener ningún factor desencadenante. Puedes tenerlo todo, estar muy feliz en un momento de tu vida y de repente tener depresión. Y eso porque el cerebro está enfermo. No tienes que buscar una causa de la depresión, de hecho cuando una persona dice que está deprimida y tiene una causa tiene mejor pronóstico; porque sabes que si esta causa se trata o se soluciona o si de alguna manera se enfrenta a esta causa y puede manejarla,

el pronóstico es diferente. En cambio, una persona que empieza a desarrollar una depresión sin ninguna causa aparente el pronóstico es mucho peor.

En la depresión hay una alteración neuroquímica en el cerebro que hace que algunas sustancias químicas en el cerebro que nos regulan las emociones se desajusten, que el equilibrio entre las emociones se estropee. Con todo esto hay un desajuste y el paciente progresivamente empieza a entrar en un estado gris, donde lo ve todo negro, porque su cerebro prácticamente no es capaz de producir la felicidad, de ser capaz de disfrutar de cosas que antes disfrutaba, es decir, aunque tengas una razón muy importante para alegrarte no eres capaz de hacerlo, por ejemplo, si te viene una persona y te dice “mira sí, estoy deprimido” y le contestas que le ha tocado la lotería, la persona te dirá que no le importa, que no le sirve porque ella está mal. Esta es la llamada depresión endógena, que viene desde dentro y no tiene una causa necesariamente exterior.

También puede haber depresiones secundarias a eventos importantes, que ha pasado algo y no te has tratado bien, progresivamente vas empeorando y empeorando hasta que finalmente desarrollas un trastorno depresivo mayor que igual, necesita una intervención terapéutica. Después, hay varios grados de depresión, una puede ser una depresión melancólica, que es una de las peores, con síntomas melancólicos; o depresión psicótica, cuando una persona está pensando que el mundo se va a acabar, que está muerto, que está podrido... que todo es una catástrofe.

La causa de la depresión, como estoy diciendo depende si es una depresión endógena, que es la más fuerte y la más complicada; y hay otro tipo de depresión que se va a ir desarrollando como secundaria a eventos traumáticos importantes o también un nivel de estrés importante.

¿Por qué o qué puede motivar que una persona llegue al suicidio?

La palabra suicidio significa matarse a sí mismo, una persona decide que ya no tiene razón para vivir, no tiene ilusión.

Hay varios tipos de suicidio, hay un suicidio lógico; un suicidio sociocultural, en algunos países asiáticos como Japón, Corea del Sur u otros países donde la gente se suicida por orgullo, por tener vergüenza. Consideran que la vergüenza es tan grande que lo único que le puede, de alguna manera, salvar el orgullo, su imagen, y principalmente la de la familia, es matarse. Eso porque, matarse es un acto que se considera en esos países, de honor y que al ser este un acto doloroso, demuestran que son personas que pueden hacerlo.

Entonces está el suicidio que no necesariamente se asocia a una enfermedad psiquiátrica. Ahora, sí hablamos del suicidio psiquiátrico. Que puede llevar a una persona al suicidio, una enfermedad psiquiátrica; ¿qué enfermedad? Hay varias, empezamos con la depresión. En la depresión, la gente se suicida porque ya no puede disfrutar con nada en su vida, entonces no ven la razón para ir adelante. Hay gente que cuando ve una persona con depresión le dice “ten voluntad, voluntad que hay que ir hacia adelante”, eso, es lo peor que le puedes hacer a una persona, porque tú no le entiendes el sufrimiento, no entiendes que la depresión prácticamente se caracteriza por falta de voluntad; es como decirle a una persona que está en silla de ruedas que camine, “vamos, ten voluntad hay que caminar”, lo mismo pasa con la depresión. La gente tiene un sentimiento de incompreensión por parte de la familia, de los amigos y de los compañeros.

También, están personas se pueden suicidar para descargar de alguna manera a la familia, ya que se siente como una carga, se ven siempre cansados sin ganas de hacer nada, y ven como la familia también está cansada, y por eso recurren a este método.

Hay un suicidio de la depresión psicótica, cuando la persona está afectándole el pensamiento, empieza a tener ideas delirantes, a pensar, como ya dije antes, que está muerto, que el mundo se va a acabar, pensando que es inmortal y ya puede clavarse cien cuchillos y no se muere.

Y el clásico suicidio del paciente con depresión con la nube negra sobre la cabeza. Para esta persona, la única escapatoria de su sufrimiento y de su diario es el suicidio, es que no puede vivir más porque para él vivir es sufrir. Por ejemplo, tengo una paciente, que ya era el tercer intento de suicidio, los tres intentos muy serios y al preguntarle yo que era lo más negro de todo ese negro me dice “lo peor es que mañana me tengo que despertar otra vez y ver otra vez el sol”. Esta persona lo tiene claro, para ella su vida es un sufrimiento, entonces para acabar con ese sufrimiento quiere acabar con su vida. Lo más trágico, es que a veces esta gente no llega a un recurso sanitario adecuado como es un hospital psiquiátrico o un centro de salud mental. Y es trágico precisamente porque esta enfermedad y esta situación, en muchas ocasiones, de hecho en la mayoría de los casos, es tratable, la gente puede retomar su vida en un 80% o 90% incluso en un 100%.

Después hay el suicidio del paciente con esquizofrenia, que es un suicidio que ya es por trastorno de pensamiento, ya escucha voces que le dicen “si no te matas por x razón te mato a tus hijos”, entonces se tira por el balcón para salvar a su familia. O por

otras ideas intrusivas que tiene en la cabeza, o puede tener alucinaciones visuales. Pero la más frecuente son las auditivas, donde no le dejan dormir, le insultan y la única forma en la que puede escapar de esas voces es tirarse o cortarse. En general es eso.

Después hay el suicidio del adolescente, que es un suicidio, al igual que los otros trágico, pero es un suicidio por no encontrar su sitio en el mundo. Está en una encrucijada y no sabe a dónde tirar, y entonces el adolescente es muy susceptible, en general, a la crítica y al fracaso. El fracaso, es positivo; la gente tiene que aprender eso, que el fracaso es positivo porque puedes aprender de él, y al aprender, no vas a volver a fracasar; te vas a movilizar, da alas. Pero la necesidad de pertenecer a un grupo, es como una necesidad vital. Si un adolescente no está dentro de un grupo, está considerado como un friki, como un raro. Pero eso, es una etapa de la vida, ya que al dejar de ser adolescente todo eso se esfuma, no existe más. Todo eso se da solamente en la adolescencia, que son sentimientos muy vividos y muy fuertes.

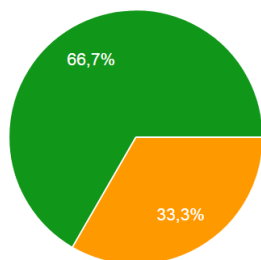
Además de que los métodos de acoso, hoy en día son más frecuentes, y hay más medios, como el Whatsapp, Facebook, Instagram... En los colegios también, tienes que encajar en un estándar, en un grupo. Hoy en día hay muchos retos que los adolescentes intentan superar para demostrar que son adultos, que son invencibles. Antes el reto era fumar, la gente que fumaba con doce trece años ya era considerada como adulta. Ahora es hacer *balconing* o tirarse del séptimo piso a la piscina o caminar sobre un alambre a x altura. Retos muy fuertes que pueden, de alguna manera demostrar una madurez y otorgan una posición dentro del grupo. En este caso no es un suicidio, sino que la gente se mata haciéndolo o también sucede, que se suicide porque no puede hacer algo, entonces la vergüenza de no poder hacer lo que han hecho los demás, a veces hace que el adolescente se suiciden.

ANNEX 3: ENQUESTES

3.1. ENQUESTA EN CATALÀ

Edat

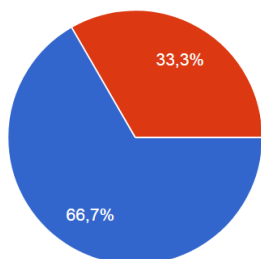
6 respuestas

- Menys de 12 anys
- Entre 12 i 15
- Entre 15 i 18
- Entre 18 i 21
- Més de 21

Sexe

6 respuestas

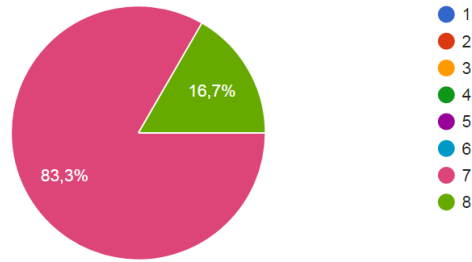

- Masculí
- Femení

Coneixement

On es troba Corea del Sud?

6 respuestas

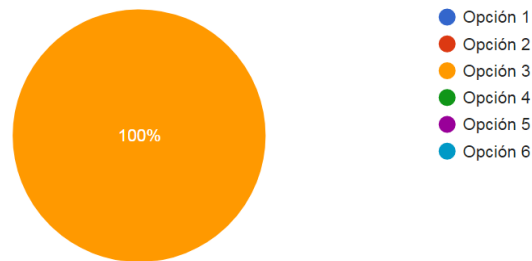
Si tinguessis que definir Corea del Sud en poques paraules, que diries del país?

6 respuestas

- Es uno de las países muy interesante y mis idolos son de ahí 😊
- Kpop, gran industria economica
- Ara es coneix per el k-pop i els k-drama
- Són una bona colla de supervivents
- Còpia d Japó
- Puntera

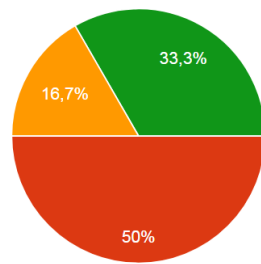
Quina de les banderes és la de Corea del Sud

6 respuestas

Quanta gent viu a Corea del Sud?

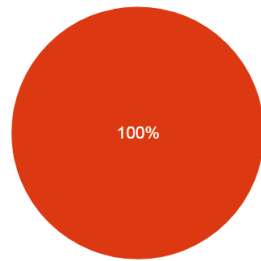
6 respuestas

- Entre 100.000 i 250.000 persones
- Entre 50 i 60 milions de persones
- Entre 10 i 20 milions de persones
- Entre 30 i 40 milions de persones
- Entre 5 i 9 milions de persones

Quina és la seva capital?

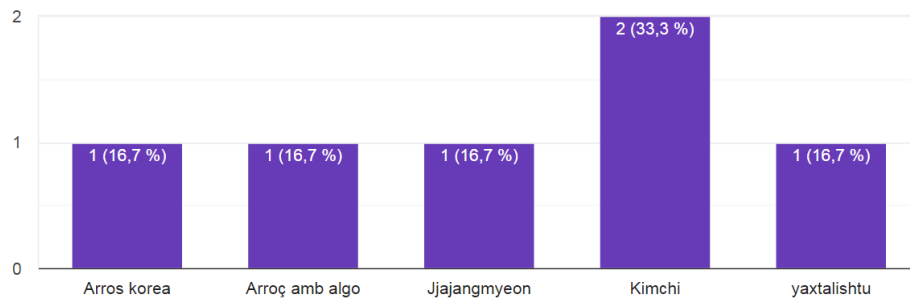
6 respuestas

- Jeju
- Seúl
- Busán
- Daegu
- Pyeongchang
- Pyongyang

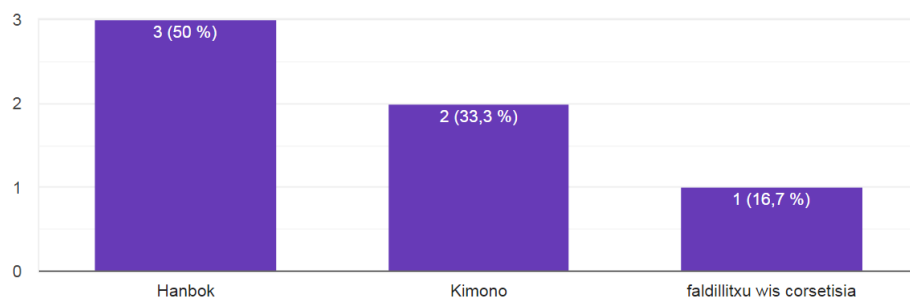
Sabries dir el nom d'algun del plats típics del país?

6 respuestas

Com s'anomena el vestit tradicional de Corea del Sud?

6 respuestas

Com s'anomena el sistema d'escriptura que utilitzen els coreans?

5 respuestas

Hangeul
Hangul
Hangul (한글)
Ternanri
Cilíric

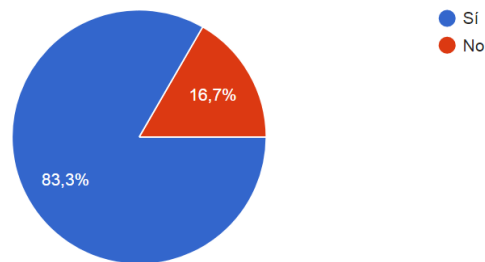
A partir de quina edat els homes han d'anar al servei militar? Quant dura aproximadament?

5 respuestas

20
18, dura una 21 mesos
Mes o menys als 28 (edat coreana) que seria als 27 aquí
a partir dels 21 i dura 6 mesos
18. 2 anys

Has escoltat a parlar sobre el kpop?

6 respuestas

Saps què és? Què en penses?

5 respuestas

Sí se qué es porque a mi ya me gustaba desde pequeña hasta ahora soy una gran fangirl. Es tipo pop coreano y existe varios tipos de música, algunos son grupales/solist@ que cantan y bailan o grupo de musiceros.
Es un tipus de musica que está creixent molt ràpidament a causa de bandes com ara BTS.
Es un tipus de musica que fan a Corea, penso que esta molt bé, just ara estic escoltant Fancy - Twice
Sé que és i no ho recomano a no ser que siguis Coreà
Ni idea

Escoltes kpop? Quins grups/solistes coneixes? (Si no l'escoltes deixa aquesta pregunta en blanc)

3 respuestas

AMO EL KPOP 🇰🇷🎧

BTS
TXT
2NE1
GIRLS GENERATION
EXO
DAY6
GOT7
STRAYKIDS
BLACKPINK
TWICE
MISS A
4MINUTE
2PM
BIGBANG
SEVENTEEN
NCT
WANNAONE
MONSTA X
AKMU
15&
IKON

RED VELVET
(G)-I-DLE
WINNER
PENTAGON
GFRIEND
MAMAMOO
KARD
ETC.....! 😊

BTS, Stray Kids, TXT, Day 6, The rose, Seventeen, Nct, Monta X, BTOB, Exo, Vav, IKON, Big Bang, Loco, Jay Park, Mad Clown, Zico, entre d'altres.

Si, escolto BTS, EXO, NCT (totes les sub-unitats), STRAY KIDS TXT, BLACKPINK, TWICE, TAEMIN, SUNMI, CHUNGHA, a vegades escolto RED VELVET, també escolto ITZY, (G)-IDLE, M.O.N.T, MXM, KARD, i més

A més del que ja s'ha preguntat, sap altres coses o et sona haver sentit altres notícies sobre el país o relacionat amb ell?

6 respuestas

El día 15 de agosto se celebra anualmente El Día de la Liberación Nacional de Corea ambos Norte y Sur. Porque en esa día conmemora la victoria sobre el día de Japón, cuando las fuerzas estadounidenses y soviéticas pusieron fin a la ocupación japonesa de Corea por décadas.

Kim Nam Joon (RM de BTS) va donar un speech en una conferencia de UNICEF que va inspirar desenes de joves, a obrir-se mes y dir el que volen. SPEAK YOURSELF.
Se que Corea va estar a punt de signar la pau entre Corea del Nort pero al final final el president contrari es ve retractar perque deixaven que vinguessin gent estrangera al país a estudiar. Etc.

Escandols amb idols, l'enfonsament d'un vaixell amb estudiants que s'estaven graduant, la mort del integrant de SHINEE Jonghyun (Q E.P.D aquestos 2 últims)

Si. Els hi agraden les asiàtiques

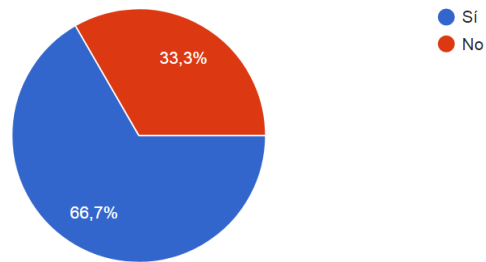
Animes koreans

Problemes amb Corea del Nord

Educació

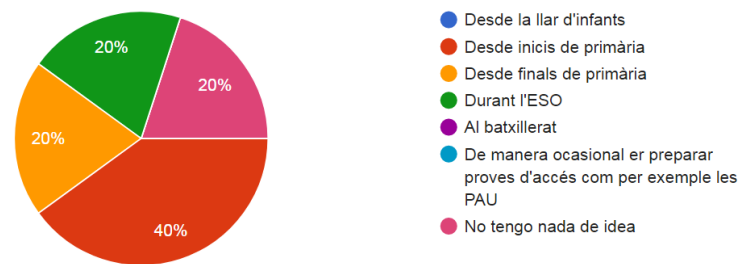
Has anat mai a classes extraescolars?

6 respuestas

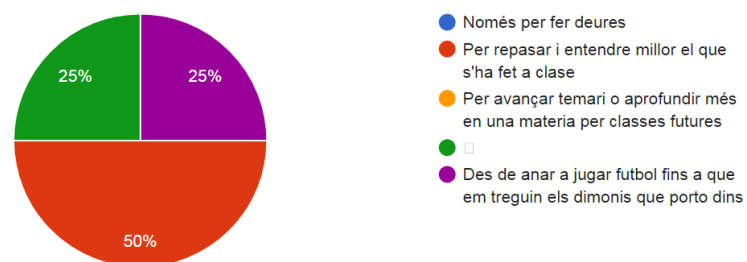
En quin moment vas començar a anar-hi?

5 respuestas

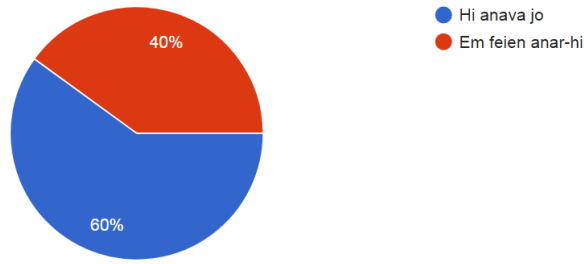
Si hi has anat, amb quin objectiu?

4 respuestas

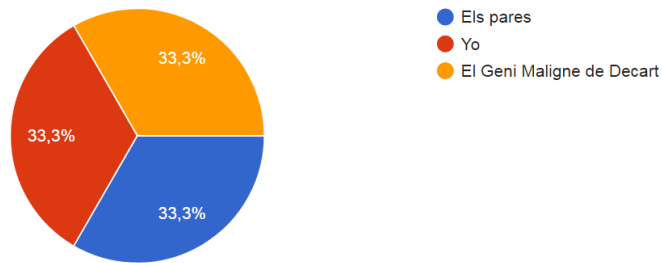
Tu escollies anar-hi o t'hi feien anar?

5 respuestas

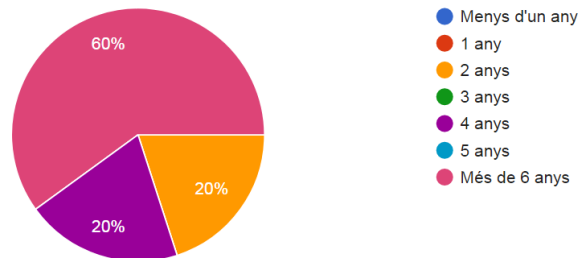
Si algú et feia o et fa anar a classes extraescolars, que era/és?

3 respuestas

Quant temps hi vas estar?

5 respuestas

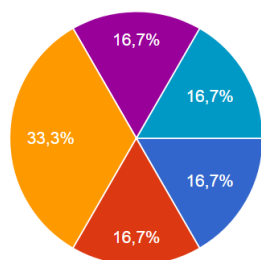
Si ja has fet les PAU, quantes hores al dia vas dedicar a preparar-la? Amb quant temps d'antelació vas començar a estudiar?

4 respuestas

- Ni idea
- 6 hores el dia des de que vaig néixer uns 18 anys d'antelació
- Vaig viciar al Fortnite fins el cap de setmana abans. Durant el cap de setmana i entre examens vaig estudiar bastant pero hem vaig quedar al 12.9 :/
- Dedicava 2h al dia. 2 setmanes d'antelació

Has fet mai activitats extraescolars?

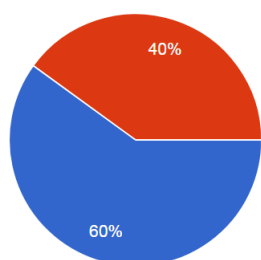
6 respuestas

- No
- Sí, música
- Sí, un esport com el futbol, handbol...
- Sí, idiomes (excloent l'angles o altres estudiats també a l'escola o institut)
- Sí yo a mi, sola
- Futbol, música i anglès

Tu escollies anar-hi o t'hi feien anar?

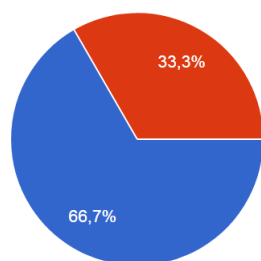
5 respuestas

- Anava perquè jo volia
- Em feien anar-hi

Durant la teva etapa estudiantil has patit mai bullying?

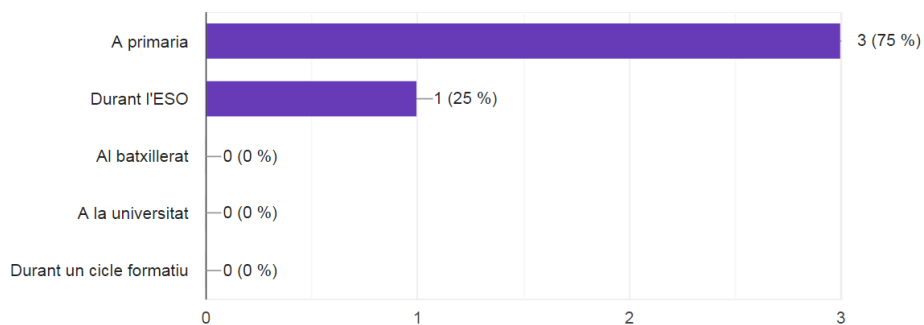
6 respuestas

- Sí
- No

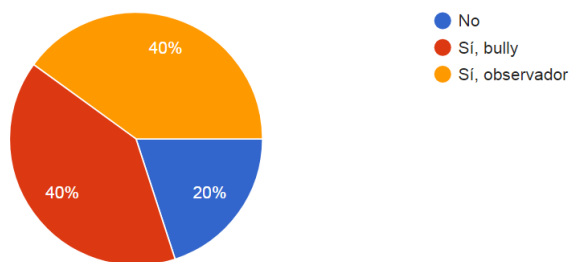
Quan va ser?

4 respuestas

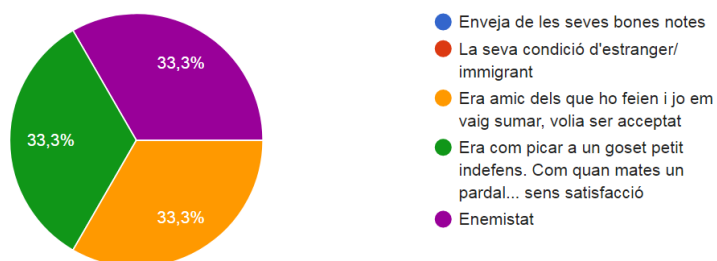
Has sigut mai bully? Has sigut mai observador d'un cas de bullying?

5 respuestas

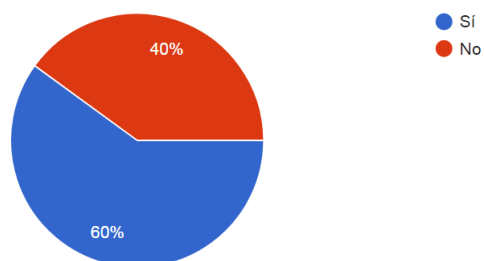
Si vas fer bullying, que et va portar a fer-ho?

3 respuestas

Durant el estudis, en algun moment vas patir molta pressió?

5 respuestas

Si has respost que sí, durant quina época va ser?

3 respuestas

-
- 3r i 4t d' ESO
- a la de Recuperació Juny

Aquesta pressió va desencadenar problemes com ansietat, depressió, etc?
En cas afirmatiu, quina va ser?

3 respuestas

Panic,
sisi!! Ansietat i vaig perdre la confiança en mi mateix.

A que venia causada (molts examens i poc temps per descansar, pressió dels pares, autopressió...) ? Explica-ho.

3 respuestas

Autopressio,
anava a repetir joder

Com vas superar-ho? (amb psicolegs, parlant amb els pares sobre el tema, amb profesors, amb el temps...) Explica-ho.

3 respuestas

Musica
Resant i anant a moltes festes...

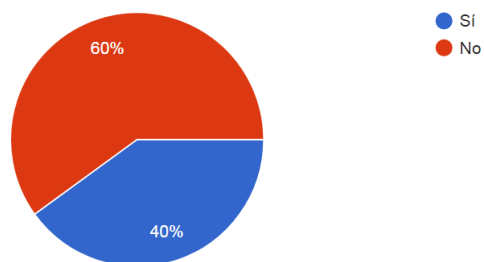
En algun moment per no haver obtingut la nota necessària o desitjada t'has sentit inútil o has sentit que havies decebut als qui esperaven aquella nota?
Explica-ho.

3 respuestas

Si, basicament a 2n d'ESO casi repeteixo amb 8 supeses, i em vaig sentir un inútil, pero vaig passar
Sí. Em sentia subnormal. com si fós retrassat

Durant la teva vida has pensat en suicidarte?

5 respuestas

A causa de que va ser? Ho vas intentar? Enacara segueixes pensant-ho?
Siusplau explica el que senties en aquells moments.

2 respuestas

Em sentia perdut, sentia que ningú m'estimava ni em volia entendre, pero no ho vaig fer. Ja no hi penso

La causa va ser la vida. A vegades sembla com que perdi el sentit... Per què viure enmig d'una colla de llops que esperant el moment idoni per engollirte? Després mires la família que tant t'estima, el compte bancari i després truca el timbre la xaia que t'agrada i penses... de moment uns dies més:)

Hi ha alguna cosa mes que vulguis explicar sobre l'anterior preguntat?

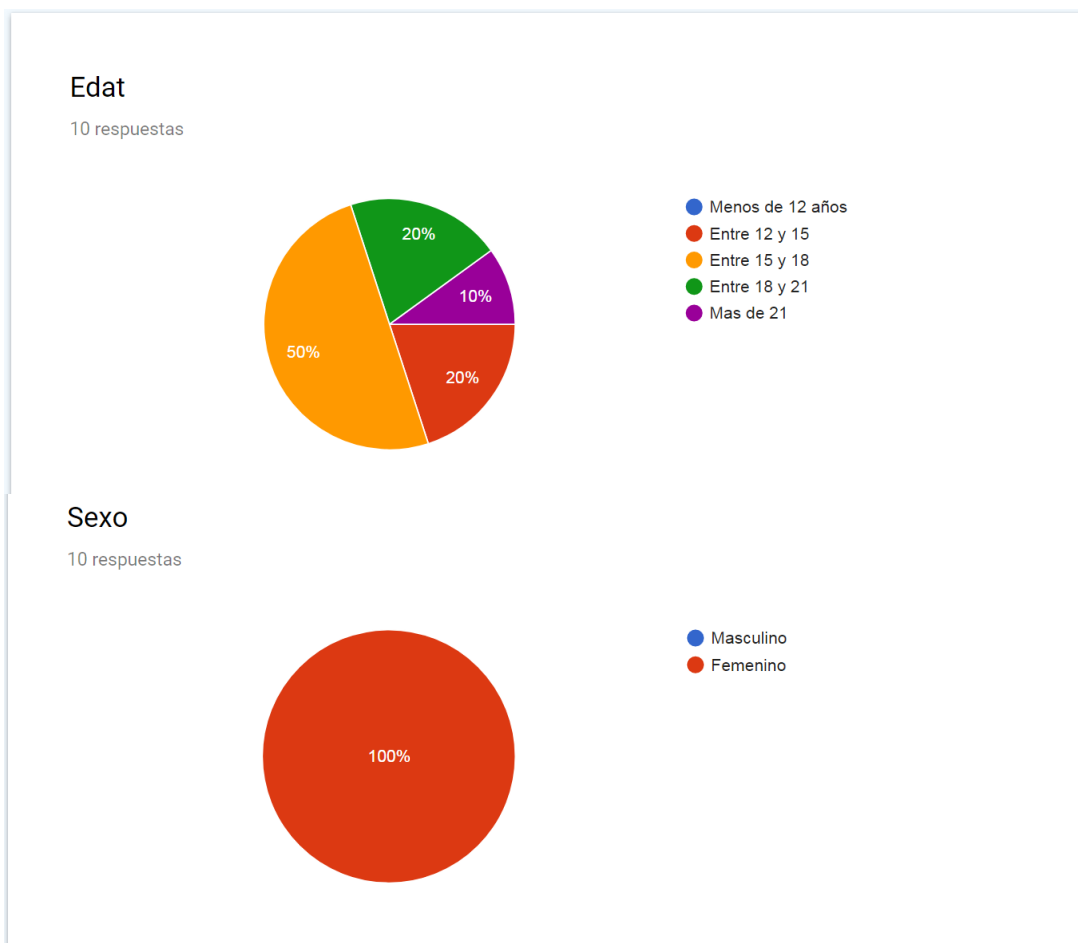
2 respuestas

Nada

Menja pernil. I want to break free

Corea del Sud

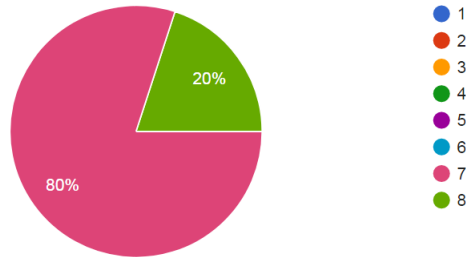
3.2. ENQUESTA EN CASTELLÀ

Conocimiento

¿Donde se localiza Corea del Sur?

10 respuestas

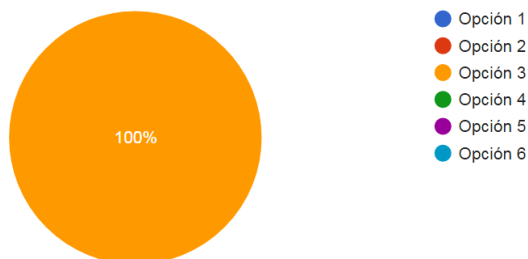
¿Si tuvieses que definir Corea del Sur en pocas palabras, que dirías del país?

10 respuestas

- Organizado,estricto y cerrado
- No es un país en el que me gustaría vivir, pero, en general, he visto que es muy lindo y sus paisajes son hermosos.
- Es un país que da oportunidades de s de trabajo y entretenimientos diferentes y únicos muchas veces
- Imperio
- Un pais con una cultura muy diferente que cada vez se abre mas al mundo
- Cerrado
- Talento, Conservadores, Arte
- Bonito, con mucha gente
- Pues que es un país increíble, lleno de gente muy respetuosa y al estar allí es como si viajaras a otro mundo
- Lugar de contrastes, futuro, tecnología, innovación con historia, cultura y tradición

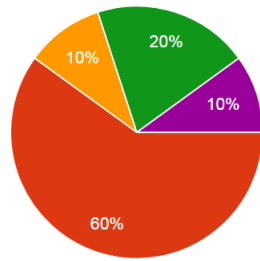
¿Cuál de las banderas es la de Corea del Sur

10 respuestas

¿Cuánta gente vive en Corea del Sur?

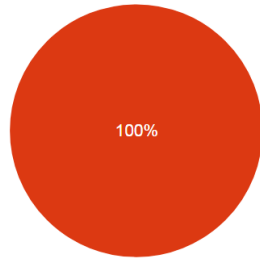
10 respuestas

- Entre 100.000 y 250.000 personas
- Entre 50 y 60 millones de personas
- Entre 10 y 20 millones de personas
- Entre 30 y 40 millones de personas
- Entre 5 y 9 millones de personas

¿Cuál es su capital?

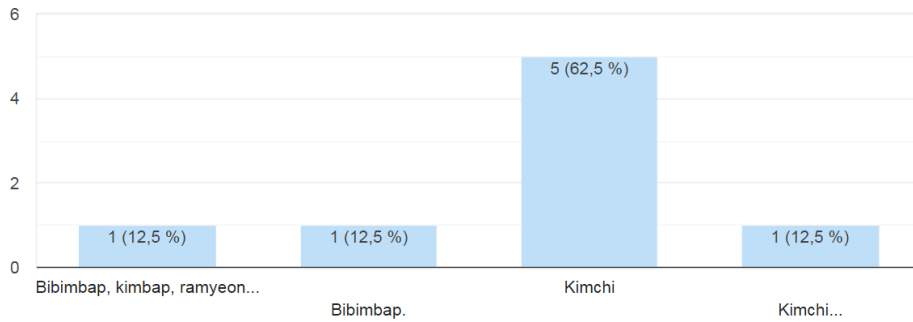
10 respuestas

- Jeju
- Seúl
- Busán
- Daegu
- Pyeongchang
- Pyeongyang

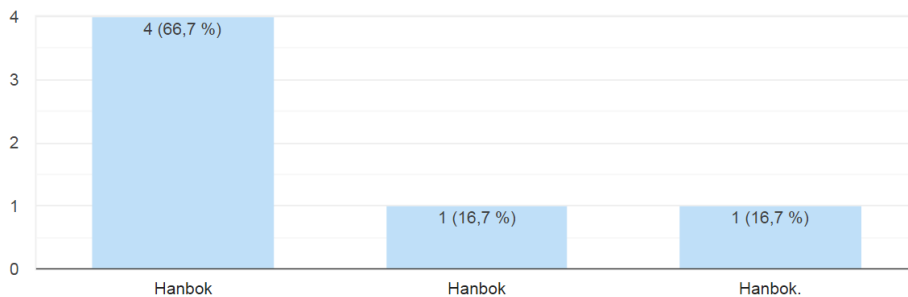
¿Sabrías decir el nombre de alguno de los platos típicos del país?

8 respuestas

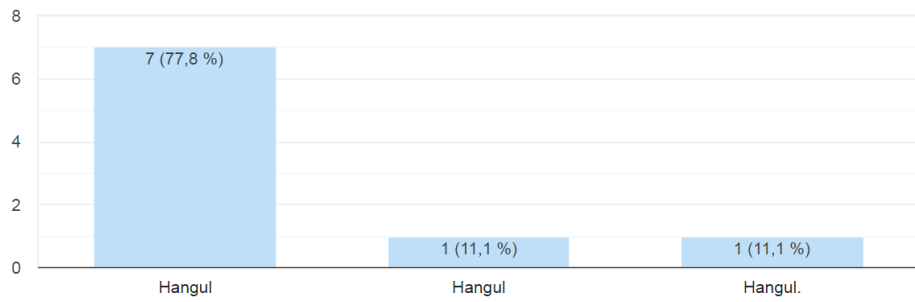
¿Como se llama el traje tradicional de Corea del Sur?

6 respuestas

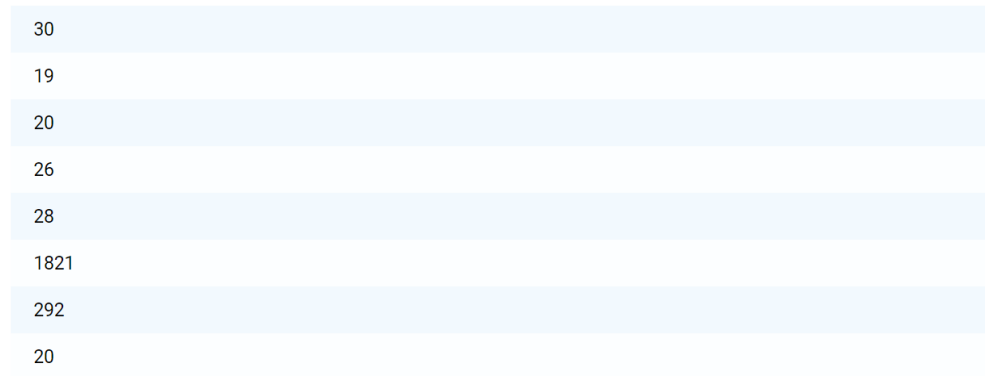
Como se llama el sistema de escritura que utilizan los coreanos?

9 respuestas

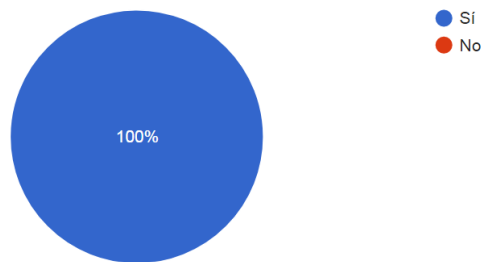
¿A partir de que edad los hombres deben ir al servicio militar? ¿Cuánto dura aproximadamente?

8 respuestas

¿Has escuchado hablar sobre el Kpop?

10 respuestas

¿Sabes qué es? ¿Qué opinas?

10 respuestas

Canciones pop en coreano

Sé que es y debo decir que me encanta.

Se trata de pop coreano. Es un estilo de música diferente, en un idioma diferente. Es bastante interesante. Y otra forma de ver el mundo a través de su música. Aprendes cultura e idioma.

Música coreana, pues opino que es un tipo de música muy currado y llamativo, pero siempre con mensajes que te dejan pensar.

Género musical propio de Corea del Sur formado por grupos de chicos o chicas. Es mi género favorito

el kpop es una industria, no es un género

Género musical originario de Corea del Sur
Es maravilloso

Es la música en la que se canta en coreano. Me encanta el Kpop, es de mi música favorita

Es música coreana, compuesta por diferentes integrantes, pues que es maravilloso y me ha ayudado mucho
Es música coreana, compuesta por diferentes integrantes, pues que es maravilloso y me ha ayudado mucho

Pop coreano, me gusta mucho

¿Escuchas Kpop? ¿Qué grupos / solistas conoces? (Si no lo escuchas deja esta pregunta en blanco)

10 respuestas

Bts,loona,nct,ateez,exo,itzy,twice,blackpink,monsta x,clc,apink

Si, escucho diversos grupos: Stray Kids, A.C.E, Day6, BTS, The Rose, Sunmi, Hwasa, EXP Edition, BlackPink, Jus2, etc.

Si.
BTS, EXO, GOT7, ateez, pentagon, monsta X, ikon, exid, astro kard, everglow, blackpink, red velvet, t-ara, girls generation, 2ne1, big bang, súper junior, seventeen, CL, psy, g dragon, taemin, taeyang, somi, sunmi, mamamoo, momoland, itzy, agust D, RM, J-hope, Jay Park, Jackson Wang.

Si, BTS, NCT, EXO, TWICE, MONSTA X, BLACK PINK

Si, Bts, Blackpink, monsta x, ntc, seventeen, twice, stray kids

bts, blackpink, pentagon, nct, hyuna, 1team, stray kids, twice, red Velvet, txt, (g)i-dle, iz*one, loona, somi, chung ha, kang Daniel, taemin, exo...

Blackpink, BTS, mamamoo, monsta X, ateez, exo, red velvet, dreamcatcher....etc

Si, escucho Kpop.
Dreamcatcher, Sunmi, Chungha, Somi, Mamamoo, EXID, 4minute, 2ne1...

Si, soy multifandom y me gustan todo tipo de grupos y solistas

Bts, Taemin, Exo...

¿Además de lo que ya se ha preguntado, sabes otras cosas o te suena haber oído otras noticias sobre el país o relacionado con él?

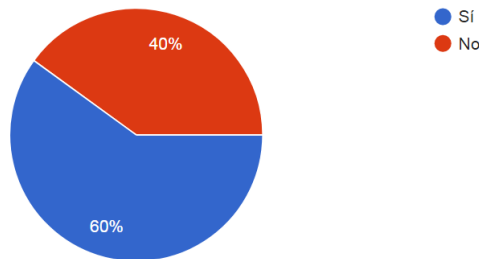
7 respuestas

- Contaminación
- No es muy hablado el país en este lugar, además, no soy de meterme demasiado en la cultura de otros países.
- Su noticia de paz con Corea del Norte, casos de asesinatos, temas como el machismo o los estereotipos irreales que tiene por los idols. El tabú de enfermedades como la bulimia o la anorexia
- He escuchado que suelen operarse el párpado
- hace poco aceptaron la ley del aborto
- Si (?)
- Películas, Series, Instrumentos Musicales tradicionales, Canciones y música autóctona, Costumbres, Forma de Vida... He oído de corrupción, de problemas de drogas, inmorales y de política (Eso no me interesa, ya tengo donde vivo)

Educación

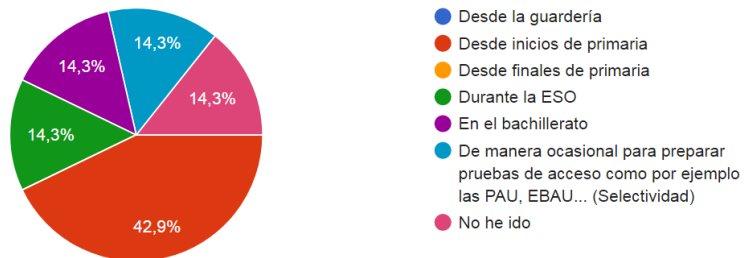
¿Has ido alguna vez a clases extraescolares?

10 respuestas

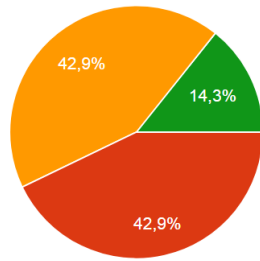
¿En qué momento empezaste a ir?

7 respuestas

¿Si has ido, con qué objetivo?

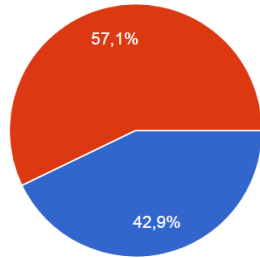
7 respuestas

- Sólo para hacer deberes
- Para repasar y entender mejor lo que se ha hecho en clase
- Para avanzar temario o profundizar más en una materia para clases futuras
- Para aprender otras cosas

¿Tú escogías ir o te hacían ir?

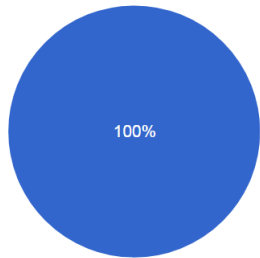
7 respuestas

- Iba yo
- Me hacían ir

¿Si alguien te hacía o te hace ir a clases extraescolares, que era/es?

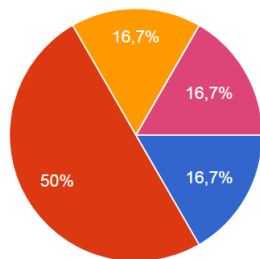
4 respuestas

- Los padres

¿Cuánto tiempo vas estar?

6 respuestas

- Menos de un año
- 1 año
- 2 años
- 3 años
- 4 años
- 5 años
- Mas de 6 años

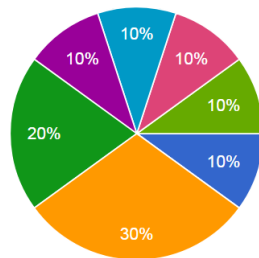
Si ya has hecho las pruebas de acceso a la universidad, ¿cuántas horas al día dedicaste a prepararla? ¿Con cuánto tiempo de antelación empezaste a estudiar?

1 respuesta

Poco, iba muy bien preparada

¿Has hecho actividades extraescolares?

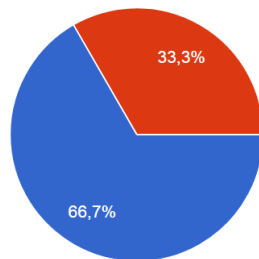
10 respuestas

- No
- Sí, música
- Sí, un deporte como el fútbol, balonmano ...
- Sí, idiomas (excluyendo la inglés u otros estudiados también en la escuela)
- Baile
- Ballet
- Capoeira y tenis
- Baile, informática, gimnasia rítmica, ...

¿Tú escogías ir o te hacían ir?

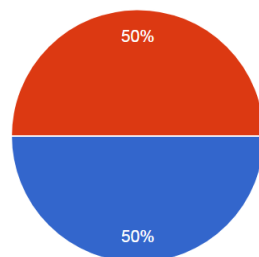
9 respuestas

- Iba porque yo quería
- Me hacían ir

¿Durante tu etapa estudiantil has sufrido bullying?

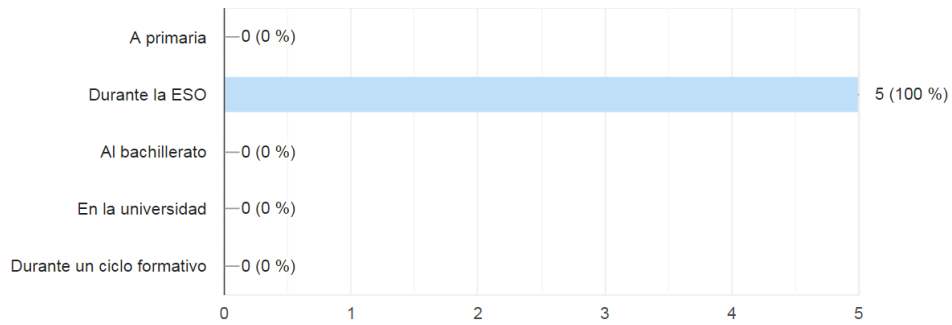
10 respuestas

- Sí
- No

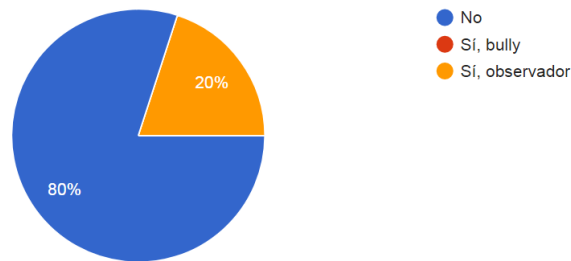
¿Cuándo fue?

5 respuestas

Has sido nunca bully? Has sido nunca observador de un caso de bullying?

10 respuestas

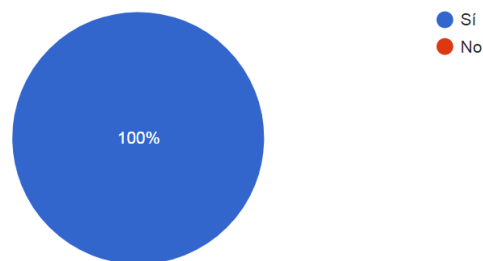
Si hiciste bullying, que te llevó a hacerlo?

0 respuestas

Aún no hay respuestas para esta pregunta.

Durante tus estudios, en algún momento sufriste mucha presión?

10 respuestas

Si has respondido que sí, ¿durante qué época fue?

10 respuestas

Eso y bachiller

Primaria puntualmente.

Sobre todo en primaria, aunque en la fp también.

Cuando estaba terminado 4°ESO

Eso

exámenes y poca preparación

1° y 2° bachillerato

Durante 4° de ESO y Bachillerato

Toda mi etapa de instituto/ bachillerato

Estudios Secundarios

¿Esta presión desencadenó problemas como ansiedad, depresión, etc? En caso afirmativo, ¿cuál fue?

7 respuestas

Ansiedad por estres

Sí, desencadenó variados problemas como el estrés y la ansiedad.

Si. Fue ansiedad

Ansiedad

Estres, ansiedad, problemas para dormir, etc

Si, muchos problemas alimenticios y malos

Ansiedad

A que venía causada (muchos exámenes y poco tiempo para descansar, presión de los padres, autopresión, bullying ...)? Cuéntalo.

7 respuestas

Principalmente era por presión de mis padres en diferentes cosas: escuela, intentar que consiga amigos, etc.

La cantidad de exámenes, bullying y presión de los padres

Muchos exámenes, trabajos, la presión de decirte que quieres estudiar , si estas seguro , si te va a servir de algo etc

Demasiados exámenes

Exámenes, muuchoos y muy importantes, y demasiado q estudiar

Problemas en mi vida en general

Muchos exámenes y poco tiempo, estrés, agobio, soy perfeccionista...

¿Cómo lo superaste? (Con psicólogos, hablando con los padres sobre el tema, con profesores, con el tiempo ...) Cuéntalo.

7 respuestas

- Por el momento mis padres han ido bajando el nivel de presión, pero en si, no lo supero del todo.
- Realmente no lo he superado aún estoy en proceso de ello
- Con profesores
- Hablando con mis padres y con los profesores pero básicamente con el tiempo
- Organizacion y no dejando las cosas para el último momento
- Aún no lo he superado
- Me desahogaba hablando con mi madre y lloraba mucho, intentaba organizarme y descansar más

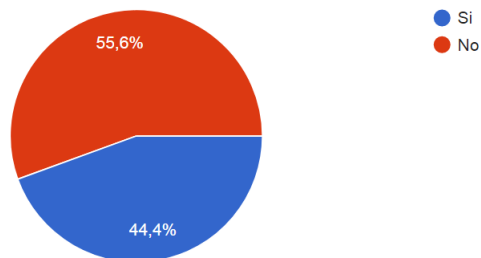
En algún momento por no haber obtenido la nota necesaria o deseada te has sentido inútil o has sentido que habías decepcionado a quienes esperaban esa nota? Cuéntalo.

7 respuestas

- Sí, siempre me decepciono a mí misma al no llegar a la nota esperada luego de días de estudio. Por parte de otras personas ya casi no les importa tanto, es una nota más que se puede levantar.
- Si. Nunca me ha gustado estudiar y durante toda mi vida no he sacado las notas que mis padres querían. No era una estudiante modelo. A si que siempre veía su cara de desilusión y nunca me dieron un apoyo que me alentara a seguir esforzándome en los estudios.
- Si
- He sentido que todo mi esfuerzo no ha valido la pena
- Por supuesto, encima q estudias y suspendes, que cara se te queda?
- Siempre
- Alguna vez

Durante tu vida has pensado en suicidarte?

9 respuestas

Debido a que fue? Lo intentaste? Aun sigues pensándolo? Por favor explica lo que sentías en aquellos momentos.

4 respuestas

No sé si pueda explicarlo bien, pero, realmente me sentía inútil por completo años anteriores, no tenía la motivación o razón para hacer algo, de igual forma, no lo pienso por el momento y esa etapa ya la superé.

Fue debido a la poca empatía de mi familia hacia mis sentimientos y el bullying que sufrí durante mi vida de estudiante.

No

Si

Me siento tan inútil y desechable que pienso que no merezco seguir viviendo si lo único que provocho es desilusión a las personas de mi alrededor. No me gusta mi físico, no me gusta mi personalidad, no me gusta nada de mí y eso me provoca un asco hacia mí misma que contra más tiempo pasa mayor es. Y los comentarios de mi familia me hacen más miserable y sentirme más inútil de lo que ya pienso que soy. Me veo como una basura que lo único que hace es estorbar.

Me sentía fatal, sentía que nadie me quería y que no pintaba nada aquí, así que más de una vez lo pensé, peor nunca he llegado a hacerlo (de momento)

Cuando mi novio antes de nuestra boda me dejó diciendo que aunque era maravillosa no me quería.

Fue sólo un impulso conduciendo pero no lo hice.

En algún momento de mucho agobio deseo no vivir, que es diferente a morir o suicidarme.

Hay algo más que quieras contar sobre lo anterior preguntado?

4 respuestas

No.

Antes dije que no me he suicidado pero contra más tiempo pasa veo que es la única opción que tengo para conseguir algo de paz y hacer algo bueno para todos los que están a mi alrededor.

El aburrimiento mata, pero a matan más las gilipolleces que se hace cuando uno lo esta

?

대한민국